

Avrasya

b ü l t e n i

Aralık 2005
Sayı: 41

TIKA

TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

Zamanın Durduğu Mekan

Hacı Ethem Bey Camii ve Saat Kulesi

avasyabülteni

türk işbirliği ve kalkınma idaresi başkanlığı

aralık 2005 • sayı: 41

- 3 TİKA Faaliyetleri
- 14 Yakın Plan / Azerbaycan
- 16 Kültür Coğrafyamız / Arnavutluk
- 23 Haberler
- 26 Türkoloji
- 28 Görüş
- 30 Ülkelerden Kısa Kısa
- 32 Kitap Tanıtımı

T.C. Başbakanlık
TİKA
Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı
Aylık Bülteni

aralık 2005 • ISSN 1303-9490

Avrasya Bülteni'ndeki bilgiler kaynak gösterilerek başka yayınlarda değerlendirilebilir.

TİKA Adına Sahibi
Hakan FİDAN / Başkan

Yayın Ekibi
Gamze YILMAZ, Şansal AKINBİNGÖL

Yazışma Adresi
TİKA Yayın Birimi
Atatürk Bulvarı No:15 Opera Meydanı Ulus, ANKARA / TÜRKİYE
Tel. : +90 312 309 8957 / Faks: +90 312 309 8977
www.tika.gov.tr
yayinlar@tika.gov.tr

Tasarım / Baskı
Gökçe Ofset • +90 312 395 9337

TIKA

Faaliyetleri

TIKA Başkanlığı Koordinasyon Kurulu 4. Toplantısını Gerçekleştirdi

TIKA Başkanlığı Koordinasyon Kurulu'nun 4. toplantısı 28 Aralık 2005'te 25 kuruluştan 39 temsilcinin katılımıyla Ankara'da TIKA merkez binasında gerçekleştirildi. Koordinasyon Kurulu Toplantısı'na Devlet Bakanı Beşir Atalay, TIKA Başkanı Hakan Fidan, Maliye Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sami Kenez, Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Ender Arat, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Nebi Çelik, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Abdurrahman Özenbaş, Dış Ticaret Müsteşarlığı Müsteşar Yardımcısı vekili Şevket İlgaç, TÜİK Başkanı Doç. Dr. Ömer Demir, TOBB Başkan Yardımcısı Hüseyin Üzülmöz, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Mehmet Görmez, TÜBİTAK Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Yürütme Komitesi Sekreteri Vekili Prof. Dr. Cemil Çelik, Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Cumali Demirtaş, DPT Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdür vekili Ferruh Tıgılı, İçişleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve AB Daire Başkan Yardımcısı Kazım Karabulut, Hazine Müsteşarlığı Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürü Memduh Aslan Akçay, Sağlık Bakanlığı Başkan Danışmanı Cumali Yüksek, Başbakanlık Müşavirleri Birol Dok, Sayıt Yusuf; Dış İşlerinden Sorumlu Başbakanlık Baş Müşavirliği II. Katibi Ali Kaan Orbay, Savunma Sanayi Müsteşarlığı uzmanı C. Mert Aslan, Milli Savunma Bakanlığı Genel Plan Prensipler Dairesi Kısım Amiri Devran Çetinkaya, TIKA Başkan Hakan Fidan ve TIKA Başkan Yardımcıları ile TIKA Daire Başkanları ve teknik yardım uzmanları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından bürokratlar katıldılar.

Yılda en az bir defa olmak üzere, ilgili bakanın başkanlığında, '4668 sayılı Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nın Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 4. maddesi gereğince toplanan TIKA Başkanlığı Koordinasyon Kurulu; Dışişleri, Maliye, Milli Eğitim, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Kültür Bakanlıkları ile Hazine, Dış Ticaret, ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları, Diyanet İşleri Başkanlığı ve TÜBİTAK Başkanlığı personelinden bağlı ya da ilgili buldukları bakan tarafından görevlendirilen ve en az müsteşar yardımcısı veya başkan yardımcısı düzeyindeki temsilcileri ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı temsilcilerinden oluşmaktadır. Ayrıca ihtiyaç duyulan diğer kurum ve kuruluş temsilcileri ile sivil toplum kuruluşları da bu toplantıya çağırılabilir.

Koordinasyon Kurulu'nun görevleri; TIKA'nın faaliyetleri ile ilgili genel ilke ve öncelikleri hükümetin siyaseti ve dış politika hedefleri doğrultusunda oluşturmak, TIKA Başkanlığı'nın faaliyetleri doğrultusunda programa alı-

nacak ülke ve toplulukları, ilgili ülkelerin kalkınma ihtiyaçlarını dikkate alarak belirlemek ve tüm kamu kurum ve kuruluşları arasındaki koordinasyonu ve işbirliğini gerçekleştirmektir.

TIKA'nın ilgili olduğu coğrafyada gerçekleştireceği teknik yardım çalışmalarını için diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği gerekmektedir. Bu nedenle ortak çalışmalarını bir kulvarda yürütmenin, ülkemizin kurum ve kuruluşlarının yaptıkları dış yardımların koordinasyonunu kendi içinde sağlamanın ve oluşacak sinerji ile hareket etmenin, çalışmalarının başarı oranını büyük oranda artıracakı düşünülmektedir.

Toplantıda Üçüncü Koordinasyon Kurulu Toplantısı kararları kapsamında yapılan işlemlerin incelenmesinin ardından TIKA 2005 yılı çalışmaları ve 2006 açılımları, 2005/11 sayılı Başbakanlık Genelgesi gereği hazırlanan "2004 yılı Türkiye Kalkınma Yardımları" raporu (OECD-DAC Raporu) ele alınarak, kurum ve kuruluşlarımızın değerlendirme ve teklifleri ile 2006'ya ilişkin alınması gereken tedbirler görüşüldü.

Kurul üyeleri toplantıda, TIKA'nın vizyonel anlamda geleceğe uygun bir projeksiyon belirlediğini ve iyi bir performans sergilediğini belirttiler. Ayrıca TIKA ile Türkiye'de yürütülen koordineli çalışma anlayışının kalkınma yardımı götürülen bölgelerde de daha kurumsal anlamda işbirliğine dönüştürülmesi dileklerini belirterek, yatırıma dönük kalkınma yardımı anlayışı için bir çok imkan olduğunu ve bunun değerlendirilebileceğini, sivil toplum kuruluşları ile işbirliğinin önemli olduğunu vurguladılar.

TIKA Başkanlığı Koordinasyon Kurulu 4. Toplantısı, Devlet Bakanı Beşir Atalay'ın kapanış konuşması ile sona erdi.

AB'den TİKA'ya Ziyaret...

Avrupa Birliği Orta Asya Sorumlusu Jan Kubis ve beraberindeki heyet, TİKA'yı ziyaret etti. 28 Kasım'da gerçekleşen ziyarette Kubis'e, Danışmanı Gints Apals, AB Dönem Başkanı İngiltere Temsilcisi Cathrine Barnes, Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilcisi Yetkilisi Serap Ocak, Dışişleri Bakanlığımız Kafkasya ve Orta Asya Genel Mü-

dür Yardımcısı Elçi Hüseyin Avni Karşlıoğlu, Orta Asya Ülkeleri Daire Başkanı Nihal Çevik ve İkinci Katip Zülide Kayhan eşlik etti.

TİKA Başkanı Hakan Fidan tarafından kabul edilen KUBIS ve beraberindeki heyet için Başkanlığımız ve çalışmalarını konusunda bilgi veren bir sunum gerçekleştirildi.

TİKA Khashaat İlçesi'nde Bilgisayar Laboratuvarı Kurdu

Orhun Anıtları'nın da sınırları içinde bulunduğu Moğolistan'ın Khashaat İlçesi'ndeki tek okula TİKA tarafından bilgisayar laboratuvarı kuruldu. Moğolistan Hükûmeti'nin bu yıl başlattığı uygulamayla 11 yıllık yeni öğretim programına geçen ve 700 öğrencinin öğrenim gördüğü okula TİKA Ulan Bator Program Koordinatörü Refik Çetinkaya tarafından 12 Kasım 2005 tarihinde teslim edilen ekipmanlar, bölge halkı ve okul yönetimi tarafından büyük memnuniyetle karşılandı.

3000 nüfuslu Khashaat İlçesi'nde halk hayvancılık ve tarımla geçiniyor.

Arnavutluk Başbakanı Sali Berişa, TİKA Tiran Bölge Program Koordinatörlüğü'nün Çalışmaları Hakkında Bilgi Aldı... Sali Berişa: “TİKA'nın Arnavutluk'taki Çalışmalarından Gurur Duyuyoruz”

Arnavutluk Başbakanı Sali Berişa, TİKA Tiran Bölge Program Koordinatörü H. Erkan Fıratlı ve Koordinatör Yardımcısı Tayfun Atmaca'yı makamında kabul ederek, Koordinatörlüğün çalışmaları hakkında bilgi aldı.

Arnavutluk Başbakanı Berişa, yapılan görüşme sırasında, Arnavutluk'ta TİKA Program Koordinasyon Ofisi'nin bulunmasından çok memnun olduğunu belirterek, Türkiye'nin Teknik Yardım Kuruluşu olan TİKA'yı Arnavutluk'ta görmekten ve başarılı çalışmalarından dolayı gurur duyduklarını söyledi.

TİKA tarafından gerçekleştirilen proje ve faaliyetleri yakından takip ettiğini de ifade eden Berişa, “Başta eğitim faaliyetleriniz olmak üzere, İşkodra'da gerçekleştirilen hayvancılık projesi ve Qyteti Studenti bölgesinde faaliyete geçirilen kanalizasyon sisteminin iyileştirilmesi projeleri 2005 yılına damgasını vuran başarılı

faaliyetler arasında yer almaktadır. 2006 yılı içerisinde de başarılı çalışmalara imza atmanızı bekliyorum” dedi.

Türkiye'nin sahip olduğu bilgi ve tecrübelerden istifade etmek istediklerini de kaydeden Sali Berişa, “Önemli tecrübelerden geçen Türkiye'nin edindiği bilgi ve kazanımları Arnavut halkının yararı için kullanmanın kendileri için büyük önem taşıdığını” belirtti.

Türk yatırımcılarını Arnavutluk'ta görmek istediklerini de ifade eden Arnavutluk Başbakanı Sali Berişa, ayrıca “Arnavutluk halkı ile dost Türkiye halkı arasındaki kardeşlik her döneme damgasını vurmuş ve dayanışma her alanda kendisini göstermiştir. Biz bu dayanışmanın devamı olarak Türk işadamlarını Arnavutluk'ta yatırım yapmaya davet ediyoruz. Bu ülkelerimiz adına büyük önem taşımaktadır” dedi.

TİKA Tiran Bölge Program Koordinatörü H. Erkan Fıratlı da görüşme sırasında yaptığı konuşmada, TİKA'nın başta Balkan ülkeleri olmak üzere, faaliyet alanı içerisinde bulunan ülkelerde gerçekleştirdiği projeler hakkında bilgi verdi.

Fıratlı, Arnavutluk'ta gerçekleştirilen proje çalışmalarının 2005 yılında olduğu gibi 2006 yılında da artarak devam edeceğini sözlerine ekledi.

Yapılan görüşmenin ardından TİKA Tiran Bölge Program Koordinatörü H. Erkan Fıratlı, günün anısına Arnavutluk Başbakanı Sali Berişa'ya bir plaket verdi.

Uluslararası Avrasya Ülkelerinin Yükseköğretim Sistemlerinin Bologna Sürecinde Entegrasyonu Sempozyumu

“3. Uluslararası Avrasya Ülkelerinin Yükseköğretim Sistemlerinin Bolonya Sürecinde Entegrasyonu” konulu Sempozyum 14-15 Kasım 2005 tarihlerinde Almatı’da gerçekleştirildi.

TİKA, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Manas Kırgız-Türk Üniversitesi işbirliğinde daha önce Ankara ve Bişkek’te gerçekleştirilen sempozyumların bu yıl düzenlenen üçüncüsüne Al-Farabi Kazak Devlet Üniversitesi ev sahipliği yaptı.

Türkiye, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Rusya Federasyonu ve Moğolistan’dan çeşitli üniversitelerin temsilcilerinin katıldığı sempozyumda yapılan yirmi-yi aşkın sunumla, Bolonya Süreci ile Avrupa ve Asya ülkelerindeki yüksek öğretim kurumlarının “özelliklerini ve farklılıklarını koruyarak” entegrasyonunun amaçlandığı vurgulandı.

Sempozyum sonunda kabul edilen sonuç bildirgesinde; öğrencilerin akademik mobilitelerinin yükseltilmesi ve karşılıklı diploma tanınması amacıyla ECTS’nin (European Credit Transfer System) esas alınması, öğrenci ve öğretim görevlisi değişiminin uygulanması ve yakından takip edilmesi, İnternet ortamında daha hızlı ve verimli bilgi değişimine gidilmesi, Avrasya üniversitelerinin uluslararası akreditasyonlarına destek olunması gibi konular üzerinde görüş birliğine varıldı.

Avrupa’da 1999 yılından itibaren başlayan ve ülkeler düzeyinde ortak eğitim ve bilimsel alan oluşturmayı amaçlayan “Bologna Süreci”nin esas öğeleri: iki aşamalı yükseköğretim sistemi; Avrupa kredi transfer sistemi (ECTS); diplomaların tanınmasının ortak koşulları; öğrenci ve öğretim üyelerinin değişimleri için gerekli şartların oluşturulmasıdır.

Günümüzde, Avrasya ülkelerinde, Bologna Süreci prensiplerine uygun olarak Avrupa eğitim ve bilimsel araştırmalar alanına entegre olma yolları aktif bir şekilde tartışılmaktadır.

Kırgız Cumhurbaşkanı Bakiev Yerel Yönetimleri Güçlendirme Projesi Heyetini Kabul Etti

TİKA ile Kırgızistan Yerel Yönetimler Ulusal Ajansı ve Türk Dünyası Belediyeler Birliği'nin (TDBB) birlikte yürüttüğü "Kırgızistan'da Yerel Yönetimleri Güçlendirme" projesi çerçevesinde, 29 Kasım-4 Aralık 2005 tarihleri arasında Kırgızistan'a bir inceleme gezisi gerçekleştirildi.

Nihat Ergün (AK Parti Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı, Kocaeli Milletvekili) başkanlığındaki heyette, Erol Kaya (Pendik Belediye Başkanı, Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) Başkanı), İstanbul Milletvekilleri Mustafa Ataş, Halide İncekara, Muharrem Karslı; Adana Milletvekili Abdullah Çalışkan; TDBB Genel Sekreteri, TBMM Müşaviri Taner Kısa; Düzce, Gebze, Hendek, Çavuşbaşı, İmamoğlu, Feke Belediye Başkanları ve basın mensupları yer aldı.

Heyet, Kırgız Cumhuriyeti Devlet Başkanı Kurmanbek Bakiev ve Parlamento Başkanı Ö. Tekebaev tarafından kabul edildi.

Kırgız Cumhurbaşkanı Kurmanbek Bakiev, heyet temsilcilerini kabulünde, Kırgızistan'ın bağımsızlığını kazanmasından itibaren Türkiye'nin kendilerine büyük katkılarda bulunduğunu, ekonomi ve eğitim alanında önemli yatırımları olduğunu belirterek, kendisinin ve halkının Türkiye'yi her zaman yanlarında hissettiklerini ifade etti. Heyet başkanı Nihat Ergün de heyetin çalışmaları ile ilgili bilgi vererek, TDBB'nin Bışkek Temsilciğinin açılması kararını ilettili ve 2006 yılında Bışkek'te düzenlenmesi düşünülen uluslararası Belediyeler Konferansı için destek istedi. Görüşmede Ba-

kiev, kendisinin de yerel yöneticilikten geldiğini, yerel yönetimleri yeniden yapılandırma çalışmalarına önem verdiğini, yerel yönetimlerin güçlendirilmesinin insanların yaşam kalitesini artırdığını belirterek, bu alandaki çalışmalara her türlü desteği vereceğini ifade etti. Heyet aynı gün öğleden sonra Kırgızistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Alikbek Jekşenkulov ile bir görüşme gerçekleştirdi.

İnceleme gezisi programında heyet ayrıca, TİKA Bışkek Program Koordinasyon Ofisi'ni de ziyaret etti. Ziyarette Bışkek Program Koordinatörü Dr. Fahri Solak heyet için genel olarak Kırgızistan, TİKA faaliyetleri ve proje ile ilgili bir sunum gerçekleştirdi.

Heyet Bışkek'te Vali ve Şehir Meclisi Başkanı ile Kırgız Cumhuriyeti Parlamento Başkanı ve T.C. Bışkek Büyükelçisi Serpil Alpman tarafından da kabul edildi.

1 Aralık Perşembe günü Bışkek'e 60 km uzaklıkta bulunan Tokmok şehrine yapılan ziyarette Tokmok Belediyesi ile Hendek Belediyesi, 2 Aralık Cuma günü ise Oktyabr İlçesi ile Çavuşbaşı Belediyesi arasında Kardeş Şehir Protokolleri imzalandı.

Heyet Kırgızistan'daki temasları çerçevesinde son olarak, 3 Aralık Cumartesi günü Ahıska Türkleri Derneği tarafından düzenlenen Sürgünün 61. Yılı Anma Programına ve TİKA Başkanlığı tarafından Karabalta şehrinde gerçekleştirilen Kırgız El Sanatları Atölyesinin açılış törenine katıldı.

Moğolistan'da Elektrik Nakil Hattı...

Moğolistan'ın Selenge vilayeti Javkhlant İlçesi Shariin Gol tarım bölgesine TİKA tarafından çekilen 2.3 km. uzunluğundaki elektrik nakil hattının açılış töreni 23 Kasım 2005 tarihinde yapıldı.

Başkent Ulan Bator'a 257 km. mesafede bulunan Shariin Gol tarım bölgesinde yapılan açılış törenine Devlet Bakanı ve Hükümet Sekreteri Bayartsogt Sangajav, Moğolistan-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Erdeneburen Ravjik, Selenge vilayeti Valisi Bayarmaganay Jalsray, basın mensupları ve bölge sakinleri katıldı.

On iki bin km² yüzölçümlü Javkhlant ilçesinde 600 hanede 2000 kişi yaşıyor. Merkezinde 200 hane, 1000 kişi, 8 yıllık ilköğretim okulu, kültür merkezi, kreş gibi kamu kurumları olan ilçede 250 civarında işsiz bulunuyor.

Piyasa ekonomisine geçiş sürecinde, nehir kıyısında kurulmuş olan Bayankharaat Devlet Çiftliği'nde çalışan çevre halkı, çiftliğin tasfiye olması ile işsiz kaldı. Münferit olarak tarım ile uğraşmaya başlayan yöre sakinleri, bir müddet sonra Shariin Gol bölgesine yerleşerek burada tarım ile uğraşmaya başladılar. Ancak bölgede elektrik olmaması nedeniyle ürünlerin muhafazası, konaklama vb. konularda sorunlar yaşayan yöre halkının, Başkanlığımız tarafından projelendirilen elektrik nakil hattı ile yaşadıkları sorunları bertaraf etme imkanı bulacakları değerlendiriliyor. Öte yandan ilçede yaşamakta olan işsiz vatandaşların da sağlanan bu imkan ile tarım ile uğraşmaya başlamaları planlanıyor.

Ayrıca, yaz aylarında tarım yapan yöre sakinleri, bölgenin imkansızlıklarından dolayı kışı geçirmek üzere ilçeye göç ederken, elektrik hattının Shariin Gol bölgesine ulaşması ile bölgede yerleşimin artması da öngörülüyor.

Başkanlığımız tarafından yaptırılan elektrik nakil hattının, bölgede yaşanan işsizlik, göç ve fakirliğin azaltılmasına büyük katkı sağlayacağı tahmin ediliyor.

Kharkhorin Kaymakamlığı'na TİKA'dan Destek...

TİKA, Moğolistan'ın başkenti Ulan Bator'a 365 km mesafede bulunan Kharkhorin (Karakorum) İlçesi Kaymakamlığı'nın bölgede başlattığı kış hazırlıkları çerçevesinde, Kaymakamlık Binası'nın tadilatı için destek sağladı.

TİKA'nın bölgede yürüttüğü projeler sırasında her türlü desteği veren Kharkhorin Kaymakamlığı'nın binası 1972 yılında inşa edildi ve binada günümüze kadar herhangi bir onarım çalışması yapılmadı.

1220 yılında Cengiz Han tarafından kurulan ve Moğol İmparatorluğu'nun başkenti olan Kharkhorin günümüzde bir ilçe konumunda ve 12 bin 456 nüfusa sahip. Khangai Bölgesi'nde bulunan Kharkhorin'in en büyük özelliği başta Orhun Anıtları olmak üzere, UNESCO tarafından Dünya Mirası listesine alınmış çok sayıda tarihi ve kültürel eseri, şehir kalıntıları ve tapınakları sınırları içinde bulundurması.

TİKA Başkanlığı'nın bölgede yürüttüğü önemli projelerden, Kharkhorin'den Orhun Anıtları'na ulaşımı sağlayacak "Bilge Kağan Karayolu" nun yapımı ve "Moğolistan'daki Türk Anıtları Projesi" çalışmaları halen devam ediyor.

Türkmenistan'da Tohumculuk Projesi Çalışmaları Sürüyor...

Türkmenistan'da TİKA ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı işbirliğinde yürütülen "Çeşit Tescil ve Tohum Sertifikasyonu Sistemi ve Laboratuar Kurulması ile Tohumculuk Sektörleri İşbirliği Projesi" kapsamında yapılan eğitimler devam ediyor.

23 - 29 Ekim 2005 tarihleri arasında düzenlenen eğitimde, Türkmenistan Tarım Bakanlığı'nın tohumculuk alanında çalışan 19 uzmanına akredite olan bir laboratuar için gerekli olan dokümantasyon sistemin kurulması, işletilmesi ve arşivlenmesi çalışmaları ile kalite güvence sistemi uygulamaları, fiziksel ve biyolojik analizler konuları ele alındı.

Prof. Dr. Fikret Akın Erdem Başkanlığında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı uzmanlarından Birol Kavaklı, Nilgün Arslan, Havva Aydoğmuş'tan oluşan bir heyet tarafından gerçekleştirilen eğitime tohumculuk alanında faaliyet gösteren 6 özel sektör temsilcisi de katıldı.

Özel sektör temsilcileri tohumculuk alanının geliştirilmesinde özel sektörün rolü ve çalışmaları hakkında bilgi verdiler.

Eğitimi gerçekleştiren uzmanlar ayrıca, tavukçuluk alanına yem sağlanması amacıyla tohum ve yemlik olarak kullanılan mısırın ekilmesi ile ilgili olarak da "Türkmenmalları" Birliği Başkanı İlmurat Meredov ve diğer Türkmen yetkililer ile görüş alışverişinde bulundular.

Eğitimin tamamlanmasının ardından heyette bulunan uzman ve özel sektör temsilcileri TİKA Aşgabat Program Koordinasyon Ofisi yetkilileri tarafından çeşitli resmî ve ülkede iş yapan özel sektör temsilcileri ile görüşürüldü.

Önemli İhaleler...

Etyopya'da Su Kuyusu İhalesi

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan 1-5 Mart 2005 tarihleri arasında, Afrika'ya Açılım Programı kapsamında gerçekleştirdiği Etyopya ve Güney Afrika Cumhuriyeti ziyaretinde, Etyopya'daki kırsal alanlarda sağlıklı içme suyu sağlanması için, 20 adet su kuyusunun açılması, ekipman temin edilmesi, Su İdaresi Komitesi'nin kurulması, temizlik ve çevre konusunda eğitim verilmesi konularında ülkemiz tarafından yardım verilebileceğini ifade etmişti.

TİKA Başkanlığı'nın koordinasyonunda, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Jeoteknik Hizmetler ve Jeofizik Etütler Dairelerinde görevli iki mühendis "Etyopya'daki Kırsal Alanlarda Sağlıklı İçme Suyu Sağlanması" projesinin fizibilite ve etüt çalışmalarını yapmak üzere görevlendirildi ve hazırlanan fizibilite raporu çerçevesinde, 14-24 Ekim 2005 tarihleri arasında 20 adet su kuyusu açılması için ihale düzenlendi.

İhalenin sonuçlandırılmasının ardından inşaa çalışmalarına başlandı.

Projenin tamamlanması ile Oromya Bölgesi'nin 5 ayrı yerleşim biriminde toplam 20 ayrı noktada açılacak su kuyusu ile yaklaşık 10.000 kişiye temiz ve içilebilir su sağlanması mümkün olacak.

Etyopya'da Harar Belediyesi'ne Su Tankeri Satın Alınması İhalesi

Etyopya'nın Harar şehrinin su sıkıntısının çözümüne yardımcı olacak su tankerinin temini için açılan ihale sonuçlandı. Tanker yaklaşık iki ay içinde Harar şehrine hibe edilecek.

Harar ile Şanlıurfa arasında 2002 yılında kardeş şehir ilişkisi kurulmuş ve dönemin Şanlıurfa Belediye Başkanı Harar şehrinde yaşanan su sıkıntısına yardımcı olmak için, bir su tankeri hibe etme vaadinde bulunmuştu. Söz konusu vaadi yerine getirmek için, TİKA tarafından açılan ihale sonuçlandırıldı.

İki ay içinde Etyopya'nın Harar şehrine hibe edilecek su tankeri ile şehirdeki içme suyu sıkıntısına bir nebze olsun katkı sağlanacağı düşünüyor.

Moldova'da Radyo/Televizyon ve İçme Suyu İhaleleri...

TİKA'nın Moldova Cumhuriyeti'ne yaptığı teknik yardımlar kapsamında, bu ülkede uygulanacak olan "Gökoğuz Radyo ve Televizyonu'nun Yayın Ağının Genişletilmesi Projesi" ile "Gökoğuz Yeri Çadır-Lunga Kasabası İçme Suyu İkmal İş Projesi" ihaleleri, 21-26 Kasım 2005 tarihleri arasında Kişinev'de TİKA Başkan Yardımcısı Musa Kulaklıkaya başkanlığında bir heyet tarafından gerçekleştirildi.

Komrat ve çevresinde yayın yapan Gökoğuz Radyo ve Televizyonu'nu yayınlarının tüm bölgede yaygınlaştırılması ve Çadır Lunga ile Vulkanesti şehirlerine de ulaşılması amacıyla yürütülen "GRT Yayın Ağının Genişletilmesi Projesi" çerçevesinde, bölgede yapılan fizibilite çalışmaları tamamlanarak projesi hazırlanmıştı. Projenin hayata geçirilmesi için gerekli olan kule, anten ve verici kurulması ile gerekli teknik malzemenin satın alınması amacıyla 23 Kasım'da yapıldı.

Öte yandan, 24 Kasım'da tamamlanan Gökoğuz Yeri Çadır-Lunga Kasabası İçme Suyu İkmal İş Projesi" ihalesi ile bölge halkının içme suyu probleminin çözülmesi amaçlanıyor. Proje kapsamında Çadır-Lunga kasabasına arıtma tesisi kurularak, açılan kuyuların imarı sağlanacak. Şebeke hatlarının yapımı, mevcut hatların tadilatı, 167 abone bağlantısının gerçekleştirilmesi ve daha önceden yapılan bağlantılarla birlikte şebeke yaklaşık 5300 kişiye su sağlayacak duruma getirilecek.

Yapılan ihale sonuçları, Gökoğuz yerel makamlarınca da büyük bir memnuniyetle karşılandı. Gökoğuz Yeri yetkilileri, TİKA tarafından yapılan projelerin Gökoğuz toplumunun gelişmesine olumlu yönde katkıda bulunduğunu ifade ettiler.

Kişinev'de ayrıca, TİKA Başkan Yardımcısı Musa Kulaklıkaya Büyükelçimiz Fatma Fırat Topçuoğlu ile birlikte TİKA'nın Moldova'da yaptığı projeler ve diğer konularda görüş alışverişinde bulundu.

Organizatörler için Teknoloji Öngörüsü

Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA), TÜBİTAK, Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü (UNIDO), Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Çek, Slovak ve Macaristan Hükümetleri ile Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü'nün (TÜSSİDE) katkıları ile TÜSSİDE'nin Gebze'deki tesislerinde "Organizatörler İçin Teknoloji Öngörüsü" konulu seminerin üçüncüsü 21-25

Kasım 2005 tarihleri arasında düzenlendi.

Çalışma 21 Kasım Pazartesi sabahı, TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nüket Yetiş, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı AB Koordinasyon Genel Müdürü İsmail Kayıplar, UNIDO Türkiye Direktörü Celal Armangil ve Türk İşbirliği Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA) adına Teknik Yardım Uzmanı Yeşim Baktır'ın yaptıkları açılış konuşmaları ile başladı.

Programa katkıda bulunan Macaristan, Slovakya ve Çek Cumhuriyeti diplomatik temsilcilerinin de hazır bulunduğu seminerde, teknolojik gelişmeyi sağlamada karar vermeye yardımcı olacak araçlardan birisi olan "Teknoloji Öngörüsü" hakkında temel bilgi düzeyinin sağlanması, mevcut dünya deneyimlerinin ve Türkiye örneğinin (Vizyon 2023 Teknoloji Öngörü

Projesi) paylaşılması ve "Teknoloji Öngörü Yöntemleri" hakkında uygulamalı çalışmalarının gerçekleştirilmesi ile ülkelerinin teknolojik geleceklerini oluşturmak için gerekli donanımların kazandırılması hedeflendi. Organizatörler İçin Teknoloji Öngörüsü Semineri, gün içindeki paylaşım ve uygulamaların yanı sıra akşam saatlerindeki takım olma ve problem çözme uygulamalı oyunları ile de desteklendi.

Seminere Nijerya, Etiyopya, Moldova, Makedonya, Arnavutluk, Moğolistan, Kırgızistan, Kazakistan, Romanya, Estonya, Latvia, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Gürcistan ve Türkiye'den toplam 27 katılımcı iştirak etti. Düzenlenen törenle programı başarıyla tamamlayan katılımcılara sertifikaları verildi.

Kazakistan Cumhuriyeti İstatistik Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi Projesi

TİKA'nın "İstatistik Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi Projesi"ne ilişkin çalışmalar, piyasa ekonomisine geçiş sürecinde bulunan Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan'da 1994 yılında, Bosna-Hersek, Makedonya ve Moğolistan'da sırasıyla 1996, 1997 ve 1998 yıllarında başladı. Bosna-Hersek'le Ekim 2001'de yeni bir işbirliği anlaşması imzalandı. "İstatistik Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi Projesi"ne ilişkin çalışmalar Gürcistan'da ise 2002 yılında başladı. Proje, Başkanlığımız ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından ortaklaşa yürütülüyor.

TİKA ve Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) ortaklaşa yürütmekte olduğu Orta Asya ve Kafkasya Cumhuriyetleri'ne yönelik istatistik alanındaki teknik yardım projeleri kapsamında, 5-8 Ekim 2004 tarihleri arasında Kazakistan İstatistik Ajansı (KİA)'na genel değerlendirme amaçlı bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Kazakistan'ın istatistik alt yapılarında meydana gelen değişiklik ve gelişmelerin, mevcut durum, eksiklik, ihtiyaç ve kurumlarımız adına yapılabileceklerin yerinde tespit edilebilmesi amacıyla, yapılan ziyaret sırasındaki görüş-

me, inceleme ve tespitler ışığında ve KİA'nın hazırlamış olduğu dokümanlardan yararlanılarak bir "Kazakistan Genel Değerlendirme Raporu" hazırlanmıştır.

Bu ziyaret ve rapor doğrultusunda KİA'ya sağlanabilecek teknik yardımlarla ilgili değerlendirmeler yapıldı ve bir faaliyet programı hazırlandı.

Faaliyet programı çerçevesinde ilk olarak, tarım sayımına ilişkin soru formunun hazırlanması, doldurulması, metodolojisi ve sayımın organizasyonu faaliyetini yapmak üzere 19-28 Eylül 2005 tarihleri arasında TÜİK Uzmanları Mühendis Yavuz Akova ve Mühendis Sevilay Alpay ve Ulusal Hesaplara ilişkin olarak da cari ve sabit fiyatlarla GSYİH, GSBH (Gayri Safi Bölgesel Hasıla) ve GSMG (Gayri Safi Milli Gelir) hesaplanması taahhütünü faaliyetini yapmak üzere 19-23 Eylül 2005 tarihleri arasında TÜİK Uzmanı Tümay Kahraman Kazakistan'da görevlendirildi.

Proje çerçevesinde Kazakistan Ulusal İstatistik Ajansı'ndan iki Kazak uzman TÜİK tarafından 14-23 Kasım 2005 tarihlerinde düzenlenen "Tarım Sayımı- Uygulama Tecrübesinin Aktarılması"

konulu işbaşında eğitim programına iştirak ettiler.

20-25 Kasım 2005 tarihleri arasında TÜİK personeli Uzman Nilgün Dorsan ve İstatistikçi Ümit Yusuf Ertürk “Web Sayfasının Ve Kullanıcı Veri Tabanının Geliştirilmesi” konulu, 20-26 Kasım 2005 tarihleri arasında da TÜİK Uzmanı Mehmet Kula “Input-Output Tabloları” konulu danışmanlık hizmetlerini vermek üzere Kazakistan’a gönderildi.

Yapılan bu çalışmalarla Proje'nin 2005 yılı takvimindeki faaliyetler tamamlandı. 2006 yılında Tarım Sayımı, Ulusal Hesaplar ve Web Sayfasına yönelik çalışmaların devamının yanı sıra İşgücü İsta-

tistikleri ve Sanayi Üretimi İstatistikleri konularında da tecrübe aktarımı çalışmalarının yürütülmesi planlanıyor.

Kırım Akmescit'te Şiir Şöleni

Son zamanlarda Ukrayna'ya ve Ukrayna'nın bir parçası olan Kırım Özerk Cumhuriyeti'ne resmi ziyaretlerin yanı sıra akademik ve kültürel ziyaretlerin sayısında da artış yaşanıyor. Bu çerçevede 31 Mayıs - 4 Haziran 2004 tarihleri arası TİKA tarafından düzenlenen 1. Uluslararası Türkoloji Sempozyumu'ndan sonra Kırım bu yıl da Türkiye kaynaklı başka bir uluslararası etkinliğe sahne oldu. 11-14 Kasım 2005 tarihleri arasında Türkiye Yazarlar Birliği ve Kırım Tatar Yazarlar Birliği tarafından düzenlenen “Türkçe'nin 6. Uluslararası Şiir Şöleni” Akmescit (Simferepol)'de yapıldı.

‘Türkçe'nin 6. Uluslararası Şiir Şöleni’ Kırım Tatarlarının yönetimine verilmiş Kırım Devlet Mühendislik ve Pedagoji Üniversitesi'nde 120'den fazla şairin ve yazarın katılımı ile gerçekleştirildi. Üniversite bünyesinde bulunan ve TİKA tarafından finanse edilen Türkoloji Araştırma Merkezi çalışanları ve öğretim üyeleri Dr. Turhan Kaya ve Dr. Ali Rıza Özüygun etkinlik boyunca gelen misafirleri ağırladılar.

Şölene şair / Milletvekili Mehmet Atilla Maraş ve yazar / Milletvekili Resul Tosun da katıldılar. Milletvekilleri TİKA Kırım Program Koordinasyon Ofisi'ni de ziyaret ederek Ukrayna/Kırım'da yürütülen proje ve faaliyetler hakkında bilgi aldılar.

Kırım'da yapılan bu etkinlik son yıllarda Türkiye - Ukrayna arasında siyasi alanda yaşanan gelişmelere paralellik arz ediyor. Geçtiğimiz iki yıl içinde Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç, Mil-

î Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik de Ukrayna'yı ziyaret etmişti. Buna karşılık Ukrayna Devlet Başkanı Leonid Kuçma ve Viktor Yuşenko da Türkiye'ye resmî ziyaretler gerçekleştirdiler.

Türkçe'nin 6. Uluslararası Şiir Şöleni'nin Ukrayna/ Kırım'da yapılması ise kültürel alanda ikili ilişkilere yeni bir destek mahiyetinde gerçekleşti. Gelen şair ve yazarlar için Kırım Tatar Tiyatrosu'nda düzenlenen bir etkinlik çerçevesinde gösterilen sinevizyonda TİKA'nın Kırım'da yapmış olduğu faaliyetlere de yer verildi.

Azerbaycan'da Kalite ve Standartlar Alanında Teknik Yardım ve İşbirliği Projesi

TİKA ve Türk Standartları Enstitüsü (TSE) işbirliği ile Azerbaycan'da "ISO Uluslararası Sistem Standartları Tanıtımı" konusunda Bakü, Gusar ve Mingeçevir'de 9 günlük bir eğitim semineri düzenlendi.

Azerbaycan Sahipkarlar (İşverenler) Konfederasyonu ve Devlet Standartlaştırma, Metroloji ve Patent Enstitüsü ile birlikte 18-25 Kasım 2005 tarihleri arasında Azerbaycan Sahipkarlar Konfederasyonu'na üye 79 özel sektör temsilcisinin katılımıyla düzenlenen seminerin açılış törenine TSE Başkanı, Azerbaycan Sahipkarlar Teşkilatları Millî Konfederasyonu Başkanı, Devlet Standartlaştırma, Metroloji ve Patent Enstitüsü Başkanı, TSE Azerbaycan Temsilcisi ve TİKA Bakü Program Koordinasyon Ofisi temsilcileri katılarak birer konuşma yaptılar.

TİKA ile TSE arasında, Türkiye'nin standartlar ve kalite alanındaki birikim ve deneyimlerinin, Azerbaycan dahil, TİKA'nın faaliyet gösterdiği ülkelere aktarılması amacıyla 2005 yılı Temmuz ayında Teknik Yardım ve İşbirliği Protokolü imzalanmıştı.

Protokolde öngörülen faaliyetlerin ikinci adımı olarak düzenlenen, TİKA, TSE ve Azerbaycan-Türk Sanayici ve İşadamları Beynelhalk Cemiyeti (TÜSİAB) işbirliğinde 28-30 Kasım 2005 tarihleri arasında gerçekleştirilen 3 günlük eğitim seminerine ise TÜSİAB'a üye şirketlerden 58 işadamı katıldı.

Dış Ticarete Standardizasyon, TSE ve Sistem Belgelendirme Faaliyetleri, Zaman Yönetimi, Müşteri Memnuniyeti, Kurum Kültürü, Liderlik, Performans, Değerlendirme ve Problem Çözme Teknikleri gibi modern iş yaşamında önemli bir yeri olan konuların ele alındığı eğitim seminerinin açılış törenine TSE Genel Sekreteri, Dış Ticaret Müsteşarlığı Dış Ticarete Standardizasyon Genel Müdürlüğü Daire Başkanı, TÜSİAB Yönetim Kurulu Başkanı, TSE Azerbaycan Temsilcisi ve TİKA Bakü Program Koordinasyon Ofisi temsilcileri de katıldılar.

Değerlendirme...

Azerbaycan'da özellikle son yıllarda hayata geçirilen başarılı ekonomik reformlar, ülkede küçük ve orta ölçekli girişimciliğin gelişmesini sağladı. Ancak üretilen ürünlerin ve verilen hizmetlerin sertifikalandırılması konusunda var olan problemler nedeniyle tüketicinin yerel üretime güven duymadığı ve yerel işletmeler tarafından üretilen ürünlerin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün zayıfladığı gözleniyor.

Azerbaycan Cumhuriyeti Sahipkarlar Teşkilatları Millî Konfederasyonu tarafından Bakü ve ülkenin diğer bölgelerinde faaliyet gösteren 100'den fazla işletmede yapılan araştırma sonucunda:

- Yerel şirketlerin ISO sistem standartlar serisine sahip olmadığı,
- Uluslararası sertifikalandırma alanında uzmanların bulunmadığı,
- Uluslararası sertifikalandırma çalışmalarını yürüten sivil teşkilatlarla ilgili bilgi eksikliğinin ve

- ISO sistem standartları hakkında özellikle bölgelerde bilgi yetersizliği olduğu tespit edildi.

Bölgelerde yapılan anket sırasında işletmelerin % 85'i, yukarıda sayılan problemlerden dolayı kendi üretim ve hizmetlerini sertifikalandırma imkanı bulamadıklarını ve bu nedenle yurtiçi ve yurtdışı piyasalarda rekabet güçlerinin zayıfladığını bildirdiler.

Azerbaycan ekonomisinin gelişmesinin önünde önemli bir engel oluşturan sorunların aşılması, Azerbaycan özel sektörünün gelişmesi ve rekabet gücünün artırılması ise dünya standartlarında üretim ve kalite seviyesini yakalamakla mümkün olacaktır. Azerbaycan'daki Türk sermayeli şirketler ile Azerbaycan özel sektör kuruluşlarının üretim potansiyellerinin geliştirilmesi, özel sektör üretim kalitesinin dünya standartlarında rekabet edebilir bir seviyeye ulaştırılması hem Azerbaycan ekonomisine olumlu etkilerde bulunacak, hem de başta Türkiye ile Azerbaycan arasındaki ticaret hacminin artırılması olmak üzere Azerbaycan'ın dış ticaret potansiyelinin geliştirilmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Zamanın Durdugu Mekan...

Hacı Eftem Bey Camii ve Saat Kulesi

Tayfun ATMACA - Teknik Yardım Uzmanı

Ülkelerin tarihten gelen değerleri ile gurur duydukları zamana dair izleri vardır. Başkent Tiran'ın merkezinde, Arnavutluk'un sembollerinden biri olan Hacı Ethem Bey Camii ve Saat Kulesi de işte bu izlerin en önemlilerindedir.

Ethem Bey Camii, 18-19. yüzyıllarda Tiran'da inşa edilen sekiz büyük camiden günümüze dek sağlam olarak ulaşabilen tek cami konumunda(*). 2. Dünya Savaşı öncesi şehir çevre planlamacıları Tiran'ın mimarî ve planını tasarladıklarında, sahip olduğu mimarî değer nedeniyle şehir merkezinin Ethem Bey Camii'nin bulunduğu İskenderbey Meydanı'na denk gelmesine dikkat ettiler. Böylece, şehrin merkezi Süleyman Paşa Camii'nin bulunduğu meydandan alınarak Ethem Bey Camii'nin bulunduğu İskenderbey Meydanı'na çevrildi. Ancak şehir merkezi planlanırken Karapici Camii ve Kadın Doğumevi yakınında bulunan "Kodra e Kuqe" Camii göz ardı edildi. 1930 yılında Kodra e Kuqe Camii yıkıldı, Karapici Camii'nin bulunduğu meydana ise Tiran Belediye Binası inşa edildi.

Ethem Bey Camii sahip olduğu sanat ve mimarî değerlerinden dolayı 2. Dünya Savaşı sonrasında kültürel anıt ilan edildi. Caminin kültürel anıt olarak ilan edilişi 1960'larda ibadet yerleri ve dinî kurumlara yönelik olarak yürütülen olumsuz politikalarla kurtulmasına neden oldu. Bugün Ethem Bey Camii ziyaretçilerinin hayranlığını çekmeye devam ediyor. Bundan dolayı bu cami özel muamele gösterilmeyi hak etmektedir(1).

Caminin inşası ile ilgili bilgiler cami duvarlarında Osmanlıca olarak hakkedilen dört metinden ve az da olsa kuşaktan kuşağa aktararak günümüze kadar ulaşabilen Tiran halkının hatıralarından öğrenilmektedir.

Hacı Ethem Bey Camiinin duvarlarında bulunan metinler incelendiğinde, cami temelinin 18. yüzyılın sonlarına doğru Molla Bey tarafından atıldığı, geri kalan çalışmaların ise Molla Beyin oğlu olan Hacı Ethem Bey tarafından 19. yüzyılın ilk çeyreğinde tamamlandığı anlaşılmaktadır.

Molla Bey ve Hacı Ethem Bey o dönemde Tiran'da yaşayan önemli siyaset adamlarının arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra Hacı Ethem Bey o dönemde şehrin kültürel hayatının simgelerinden biri konumundaydı. Halkın anlattıklarına göre Molla Bey Petrela'da yaşayan Bargjinolli ailesindendi. A. Degrandi'ye göre Molla Bey Ahmet Paşa Bargjinolli'in damadıydı(2).

Molla Bey'in vefat ettiği yıl olan 1808'e kadar ve Hacı Ethem Bey 1831'e kadar (Toptani ailesine yenildiği zaman) Tiran'ın özerk bölge olarak kalması için Kruya'lı Toptani ailesi ve İbrahim Paşa Bushatliu'ya karşı büyük bir mücadele verdi. Hacı Ethem Bey halk tarafından kültürlü bir insan olarak tanı-

nyordu; İstanbul Yüksek Medresesi'nde eğitim almasının yanı sıra, Venedik başta olmak üzere batı ve doğu bölgelerinin büyük bir kısmına ziyaretler gerçekleştirmişti(3).

Yanya'da bulunan Avusturya konsolosu J.G. Von Hahn, Hacı Ethem Bey'in, Kaplan Paşa Toptani'nin Tiran'dan sınır dışı edildiği dönemde derviş kıyafetine bürünerek doğu ülkelerinin büyük bir kısmını gezdiğini yazmaktadır. Tiran halkı Hacı Ethem Bey'in şair olduğunu, Farsça ve Türkçe divanı bulunduğunu söylemektedir; ancak günümüze bu dillerde yazılan bir divan ulaşmamıştır. Bugün sadece Tiran'a ve Tiran halkına ithafen yazılan bir şiir mevcuttur. Bu şiirde Tiran'ı çok seven Hacı Ethem Bey, onu bugün Irak'ta bulunan meşhur Kûfe şehrine benzetmektedir. Şiirde ayrıca Tiran halkının Krujalıların tahakkümünden kurtulamadıkları için üzüntüsünü belirtmektedir(4).

Kufe şehrinin Suyuna ve havasına benziyor Tirana'nın suyu ve havası...

Günümüze ulaşan ve Hacı Ethem Bey tarafından yaptırılan en önemli iki eser ise cami ile saat kulesidir.

Cami duvarlarında bulunan yazılar incelendiğinde temelinin Hicrî 1207'de (Ağustos 1794 / Temmuz 1795) Molla Bey tarafından atıldığı anlaşılmaktadır. Caminin avlusu, minaresi, sofası, duvar ve tavan süslemeleri Molla Beyin vefatından sonra tamamlanmıştır.

*"Cami duvarında bulunan yazı Osmanlıcadır.
Cenâb-ı mîr-i zam sahibü'l-hayrât Molla Beg
Edüb tarh-i esâsiyle ibâdetgâh-i cânbaşâ
O mîr-i bü'l-kerem cemcâh-i alîhimmetin cudi
Bu dergâhin binâsiyle bu şehri eyledî ihyâ
Şerefyab oldu itmâmiyle işbu kubbenin lîkin
Muvaffak olmadı itmâmına minarenin amma
Edüb temil ü tezyin etmeden azm-i bekâ kıldı
Hüdâ cânın cinânda dem-be-dem şâd ede bîpervâ
Zehi dergâh-ı dilkeş ziver-efzâyı bildirir kim
Müferrih câygâhda oldu ta atgâh-ı gamfersâ
Dedi te'sisin bu câmiin tarihini müznib:
Ziyâ-i ayn-i ehl-i dil olub bu câmi-i zibâ"(5)*

Bu manzumenin tercümesini şu şekilde verebiliriz:

"Yardım sever Molla bey ibadet ve huzur yerinin, yani bu caminin temellerini attı. O, çok iffetli ve yardım seven değerli efendimiz. O, eli açık ve cömert insan bu ibadethanenin kubbesini yaptı, minaresini ve duvarların badanasını ve süslemelerini tamamlayamadan Hakk'ın huzuruna kavuştu. Günahkâr kulu Ziya ibadet eden insanlar için ilham kaynağı olan bu caminin kuruluş tarihini yazdı." Şiirin son satırından caminin ebcet hesabına göre Hicrî 1207 tarihinde inşa edildiği anlaşılmaktadır(6).

Bu yazıdan ayrıca metnin yazarının Ziya adında biri olduğu anlaşılmaktadır. Metinde, Molla Bey'in cami minaresini ve cami iç dekorasyonunu tamamlamadan Hicrî 1222 (Mart 1807-Şubat 1808) yılında vefat ettiği belirtilmektedir. Cami minaresi, duvarlar ve tavanda yer alan süslemeler Molla Bey'in oğlu olan Hacı Ethem Bey tarafından yaptırılmıştır. Yazının son kısmında cami yaptıranların, İstanbul'a güzellik veren Ayasofya Camii'nin bir benzerini Tiran'da yaptırmak istedikleri belirtilmektedir. Cami inşası H. 1236 yılında (10 Ekim 1820 / Eylül 1821) tamamlanmıştır.

Cami duvarlarında ve tavanında yer alan bütün süslemeler Hacı Ethem Bey tarafından yaptırılmıştır.

Cami iç duvarındaki metinde ise şunlar yazılmaktadır:

*Mekarimkar bül-hayratkân-i lutf Mollâ Beg
Hulus-i niyyet-ile böyle hayra eyledi ağâz
Esâsen tarh u kubbenin binâsın eyleyüb tekmil
Veli olamayub birun u enderun tezyinsâz
Dedim bâ medd bismi'llâh mücevher târih-i rihlet
Safâgâh-i cinâna murg-i ruhu eyledi pervaz
(sene 1223)*

*Bihamdillah irfan u kemal-i câh-u devletle
Bu dem mahdumu Hacı Beg yerine eyledi ibrâz
Bu camiin minaresin nukus u sakfîi sofasin
Muvaffak oldu hatmine okunur hamseye avaz
Binanın tarh-i te'sisine hem itmâmına tarih
Edübdür hame-i suzi birer mısraların perdaz
Bu cami-i acibü'n naks ali-kubbe ruhefza
(28 sene 1208)*

*Kılub manend-i Ayasofya bu şehri mehasinsaz
(sene 1236)*

Anlamı:

"Yardım seven Molla Bey iyi niyet ile bu faaliyetine başlamıştı; cami temelini ve cami duvarlarını yaptı, cami minaresini ise yapıp süsleyemedi; Tanrı adına mücevher sistemine göre onun ölüm tarihini söylüyorum: 1222 yılı; canı kuşu saadet yeri olan cenete doğru uçuşun; Oğlu Hacı Ethem Bey cami minaresini, iç dekorasyon süslemeleri gibi inşaat çalışmalarını tamamladı. Böylece Ayasofya'nın İstanbul'a sonsuz bir güzellik kattığı gibi bu cami de şehre sonsuz bir güzellik kattı. (İncelendiğinde H. 1236 yılı olduğu anlaşılıyor)(7).

Cami 18,70 x 16,10 m ölçüsünde bulunan dikdörtgen bir temel üzerine inşa edilmiştir. Tiran'ın doğu

tarafında bulunan Shtish-Tufine köyünden getirilen taşlardan yapılmıştır ve 310 m²'lik bir alana sahiptir. Cami etrafında bulunan 4 duvarın birbirinden farklı olması mimarının cami yapımı konusunda yetenekli olduğunu yansıtmaktadır. Cami, doğu ve kuzey tarafındaki L şeklinde sofa (portik) ile yapılmaktadır. Sofanın dış tarafı her biri 2,90 m uzunluğunda, korintik kapiteli 0,60, bazı 0,25 m olan monolit taşları ile yapılan 16 sütundan oluşmaktadır. Yuvarlak ve güzel işlenmiş bu sütunlar üstünde 15 yaydan oluşan bir kemer bulunmaktadır (sütunlardan 7'si doğuda, 5'i kuzeyde ve 3'ü batıdadır). İslâm geleneğine uygun olarak uçlu değil, antik dönemden kalan ve kiliselerin yaylarına benzeyen ve Arnavutluk'ta yaygın olan yarım küre şeklinde yapılmıştır. Sütunlar üzerinde çok özel bir dekorasyon bulunmaktadır. Sütunlar üzerinde bulunan ağaç yaprakları birbirinden farklıdır. Yerli ustalar tarafından üretilen sütunlar demir teller aracılığıyla birbirine bağlanmaktadır.

Sofa girişi (dış kapı) ve cami girişi (iç kapı) caminin kuzey tarafında bulunmaktadır. Dış kapının sol tarafında günümüze kadar ulaşan Hacı Ethem Bey'in(8) mezarı sağ tarafında, sol tarafında ise günümüze kadar ulaşamayan, Ethem Bey'in eşi olan Balkız'ın mezarı bulunmaktaydı. Her iki mezarın üstünde bulunan kitabe ve mezar taşı meyve veren ağaç resmi (gül, üzüm, ananas, hurma vb.) ile süslenmiştir. Mezar taşında ölüm tarihi de yer almaktadır.

Hacı Ethem Beyin mezarındaki kitabenin üzerinde bulunan yazıda şunlar yazmaktadır:

“Allah Rahman Rahimdir / Hacı Ethem Bey Allahın “bana dön” emrine razıydı / Hacı Ethem Bey mutlu cennetin yoluna koyulmaya karar verdi / Alimlerin alimi yüce Rabbimiz merhametiyle / ruhunu korusun ve mekanını cennet kılsın / Rahman ve Rahim olan Rabbimiz Hacı Ethem Bey'e karşı merhamet duydu.” (Yazıları, incelendiğinde ölüm tarihinin hicri 1265 (1848 yılı) olduğu anlaşılmaktadır.

Balkız'ın mezarı üzerine bulunan yazının Arnavutça tercümesi ise şöyledir:

“Allah Rahman Rahimdir/ Sali Paşa'nın kızı, Hacı

Ethem Beyin eşi vefat etti/ Balkız'ın ruhu 33 yaşına gelmeden Allah ile buluşmak istedi, yüce cennette yaşamak için verilen emri yerine getirdi.” (Son cümlelerin incelenmesinden ölüm tarihinin 1260 (yaklaşık 1844) yılı olduğu anlaşılmaktadır.

Caminin iç kısmında batı tarafında mihrap, mihrabın solunda minber, her ikisinin karşısında ise iki direk üzerinde işlenmiş beyaz taştan yapılmış mahfil bulunmaktadır. Camiye ruhanî bir hava vermek üzere inşa edilen onsekiz pencere camiye loş bir ışık vermektedir. Mimarî açıdan çok güzel bir kubbe, cami tavanının tümünü kaplamaktadır. Dışardan sekizgen şeklinde olan bu kubbe arabesk tarzdadır. Cami çatısı çok geniş (1.20 m) yerel mimarî tarzındadır.

Caminin en güzel ve zarif kısmı olan minare Daytı dağıyla yarışmak ve gökyüzü ile buluşmak istemiş gibi yükselmektedir. Minare camiden ayrı olup 2,25 genişliğinde, 2 m uzunluğunda ve 9 m yüksekliğinde bulunan bir kule üzerine dayanmaktadır.

Minarenin inşa edildiği bina 37 sıra taşdan yapılmıştır. 17. sırada geometrik motiflerle süslenmiş 5 tane mermer taş bulunmaktadır. 36. sırada yer alan 3 farklı taş yerel geleneklerden alınan ağaç yapraklarıyla süslenmiştir. Minarede 101 merdiven bulunmaktadır. Güneş ışığının içeriye girmesini sağlayan 6 tane küçük penceresi vardır. Şerefenin ölçüsü 47x190 cm olup minareyi beyaz bir gelinlik tacı gibi süslemektedir. Minarenin üst kısmı (çatısı) 1944 yılı Kasım ayında Tiran'ın kurtuluşu için yapılan savaş ve mücadele sırasında yıkılmıştır. 1945 yılında yaşlı usta olan Adem Mata'nın gayretleriyle minarenin üst kısmı tamir edilip yerine getirilmiştir.

Hacı Ethem Bey Camii'nin sofasında, iç ve dış kısmında çok sayıda ağaç, ağaç yaprakları ve değişik meyve (elma, armut, erik, çilek, vb.) resimleri yer almaktadır. Bütün bu resimlerin yanı sıra caminin her tarafında ressamın hayal gücünü gösteren manzara resimleri bulunmaktadır. Caminin iç kısmında bulunan manzara resimleri cami inşası süresince (1821 yılına kadar), caminin sofa kısmında bulunan manzara resimleri ise cami

inşaatı bitikten iki sene sonra yani 1223 yılında yapılmıştır. Ana kemerde, bir tepenin üzerine kurulmuş her tarafı ağaç ve evlerle donatılmış bir şehrin resmi bulunmaktadır. Tiran çevresinin ağaçlarla dolu olduğunu 19. yüzyıl sonlarına doğru bu şehri ziyaret eden Fransız konsolosu A. Degrand da ifade ediyordu. A. Degrand eserinde “Tirana şehrinin girişinin çok güzel olduğunu, şehrin her bir tarafında bulunan evlerle geniş bahçelerde dikilen ağaçların ona farklı bir güzellik kattığını söylemektedir(9). Sofada çizilen şehir surlarla ve duvarlarla örtülüdür. Üzerine Hicrî 1238 yazılı olan kale girişi, resme bakarken ilk göze çarpan unsurdur. Sofa duvarlarında 6 tane manzara resmi bulunmaktadır. Bunlardan 5’i kuzey tarafındaki duvarda bulunmaktadır. Resimlerin hepsinde ırmak ve dere etrafında kurulan evler görülmektedir. Bu resimlerden birinde diğer resimlerden farklı olan 2 kemerli köprü ve iki tane küçük minare resmi bulunmaktadır. Doğu duvarında çizilen altıncı manzara resminde ise iki kapısı olan ve surlarla çevrili olan bir ada görülmektedir. Adanın merkezinde kule ve minaresi olan bir cami, caminin arkasında evler ve bu evlerin arkasında başka bir camiye ait ikinci bir minare gözükmemektedir. Sol tarafında çok katlı bir bina, sağ tarafında ağaçlarla çerçevelenmiş geniş evler ve minarelerin resmi bulunmaktadır. Resimde ırmak ve küçük tekneler de yer almaktadır. Yukarıda saydığımız bütün bu resimler aynı ressamın eseridir. Belki de ressam, Hacı Ethem Bey’in siparişi üzerine diğer beş manzaradan farklı bir manzara resmi çizmiştir. Hacı Ethem Bey Tiran’a bir Ayasofya kazandırmak istediği için İstanbul’da bulunan adaların birinin resmini bir ressamla çizdirmiştir.

Caminin iç kısmında (yan duvarları ve kubbe) 2 tane manzara resmi bulunmaktadır. Bu manzaralar-

dan birinde iki kavak ağacı arasında dört minareli bir cami, diğerinde ise yeşillikler arasında bulunan ve Hacı Ethem Bey’in mensup olduğu Kadirî tarikatını simgeleyen 7 tekkenin resmi bulunmaktadır. Camide yapılan süslemelerin hepsinde beyaz, kahverengi, kurşunî, kırmızı ve yeşil rengin kullanıldığı lacivert rengin neredeyse hiç kullanılmadığı göze çarpmaktadır. Resimleri çizen ressam veya ressamların kim oldukları resimlerin üzerine isimleri yazılmadığından dolayı bilinmemektedir. Sadece kitabe de hakkâkın ismi geçmektedir (Ziya). Hakkâkın da tam olarak nereli olduğu bilinmemektedir. Sadece Tiran ve çevresinde bulunan mezar taşları üzerinde bulunan yazılardan dolayı hakkâkın Tiranlı olabileceği tahmin edilmektedir. 19. yüzyılda Tiran’da bulunan cami ve evler üzerinde de Ethem Bey Camii’nde bulunan resimlerin benzeri bulunmaktadır. Buradan Ethem Bey Camii’nin süslemelerini yapan ustaların da yerli olabileceklerini tahmin edebilmekteyiz. Konuyla ilgili olarak Michael Kiel, ustaların Pindi’li Ulah-Arnaut olabilecekleri iddiasını ortaya atmıştı(10).

Söz konusu cami restorasyonu ile yakından ilgilenen Arnavut sanat tarihçileri A. Meksi ve Gj. Frasheri genel bir değerlendirme yaparken vermiştir.

1977 yılında basılan eserde şöyle yazmaktadır:

“Mimarî açıdan ele alındığında, Ethem Bey Camii taşıdığı değerlerden dolayı 15-19. yüzyıllarda ülkemizde inşa edilen İslâmî eserler arasında önemli bir yer tutmaktadır. Camide çok sayıda pencerenin bulunması bölge geleneklerinin arasında bulunuyordu. Caminin iç kısmı (ibadet yeri) küp şeklindedir. Her iki tarafta bulunan alan eşittir. Duvarları küp ucuyla bağlayan yer

(duvarın en üst bölümü) koyu renkle yapılmıştır. Koyu renk her iki unsuru birbirinden ayırmak üzere kullanılmıştır. Minber ve mihrap yerlerinde kullanılan şık renkler ve mükemmel ölçüler cami iç ortamına samimi ve sıcak bir hava kazandırmaktadır(11).”

Sonuç olarak; Ethem Bey Camii sahip olduğu mimarî tasarımı, şık beyaz minaresi, kubbesi ve cami iç ve dış kısmında bulunan süslemeleriyle sadece Arnavutluk'ta değil Balkanlarda bulunan en güzel cami ve eserler arasında yer almaktadır.

Şehirde, Hacı Ethem Bey imzasını taşıyan iki eser daha vardır. Bunlar Cami'nin yanında bulunan Saat Kulesi ve bir medresedir. Saat kulesine ait temelin atılması ve inşaatın bitiş tarihi ile ilgili olarak herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Yapılan tahminlere göre saat kulesi cami inşaatı bittikten sonra yapılmıştır.

Bölge örf ve adetlerine uygun olarak saat kulesinin inşası Ethem Bey'in servetiyle başlatılmış olup bölge halkının yardımlarıyla bitirilmiştir. Saat Kulesi caminin güneydoğu tarafında 20 m uzaklığında, kare şeklinde (3.68m x 3.60m) tasarlanmış ve camide kullanılan taşların aynısıyla yapılmıştır. Kulenin iç kısmı 1.72x1.71 m genişliğindedir. Saat Kulesi'nin

gövdesi iki bölüme ayrılmaktadır. Bu bölümden biri yerden balkona kadar ışığın içeriye girmesini sağlamak üzere pencerelerle donatılmıştır.

Saatın bulunduğu bölüme balkon denilmektedir. Balkondan kule zirvesine kadar olan kısım 6.37 m yüksekliğindedir. Balkon merdivenlerde bulunan 4 kapı ile bağlanmaktadır. 1928 yılında kulenin üst kısmı tamir edildiğinde eski saatin yerine günümüze dek mevcut olan saat konuldu.

Medresenin inşaatına ne zaman başlandığı bilinmiyor; fakat 1848 yılında inşa ettirenin (Hacı Ethem Beyin) ölümü ile birlikte çalışmaların sonuçlandığı bilinmektedir. Bu medresenin yerini Paşa Abdurrahman Toptani tarafından inşa ettirilen medrese ve kütüphane aldı. 19. yüzyılın sonlarına doğru kütüphanede bulunan eser sayısı 158'dir.

Ethem Bey Camii her bakımdan şehirde bulunan tüm camilerin üstündeydi. Tiran'da yaşayan bazı ağalar da Hacı Ethem Bey'i örnek alarak camiye benzer bir eser yaptırmaya çalışmışlar fakat başarılı olamamışlardır. Onların inşa ettirdikleri eserler Ethem Bey Camii'ne neredeyse hiç benzemiyordu. 1840 yılında Mahmud Muhsin Stermasi tarafından inşaat ettirilen (günümüze ulaşmamıştır) cami, arabesk ile süslenmişti ama Ethem Bey Camii ile aynı mimarî değerleri taşımamaktaydı.

Toptani ailesi kendi rakibi olan Ethem Bey ile boy ölçüşmeye çalıştı, fakat başarılı olamadı. Ahmet Paşa Bargjinolli ailesinin kızlarıyla yaptıkları evlilikten sonra Toptani ailesi kendini Tiran şehri kurucularının arasında saymaya başladı. Böylece 1844'te Abdurrahman Toptani, Süleyman Paşa Bargjini tarafından inşa ettirilen Eski Cami'nin (Xhamia e Vjeter) tadilatını yaptırdı. Abdurrahman Toptani tarafından yaptırılan restorasyon çalışmalarından sonraki cami hâlini, 1948'de Tiran'ı gezerken camii gravürünü

çizen İngiliz ressam Eduard Lear'dan öğrenmekteyiz. Söz konusu caminin yıkılması sırasındaki halini İtalyan asıllı olan mimar tarihçisi E. Baglioni 1940 yılında yayınladığı bir makalede açıklamıştır.

“Eski Caminin etrafında bulunan bu servi ağaçları şehrin bu bölgesine şehrin pazar günü olan Perşembe gününün havasını vermektedir. Bu günde cami avlusunda satılmak üzere çok renkli kilim ve battaniye sergilenmekteydi. Dörtgen hâlinde yapılan bu caminin sol tarafında dört sütundan oluşan bir sofa (portrik) bulunuyordu. Armut, üzüm, portakal, ve diğer meyve ağaçlarıyla süslenmiştir. Caminin içinde özenle yapılmış dekorasyonlar küçük pencereler vardır. Camide bulunan minber üç sütun üzerinde durmaktadır. Caminin sağ tarafında Süleyman Paşa

Bargjini'nin oğlu olan Ahmet Paşa Bargjinolli tarafından yaptırılan minare ve caminin güney tarafında bulunan Süleyman Paşa Bargjini'nin türbesi camiye apayrı bir güzellik vermektedir. Caminin batı tarafında bulunan 3 m boyunda bir panoda İstanbul'un saray, camii, Teodos Sütunu gibi ayrıntıları yansıtan bir resim bulunmaktadır(12).

Tiran Camileri ile ilgili olarak Fransız konsolosu A. Degrand yazmış olduğu eserde şöyle diyordu:

“Tiran camilerinin hepsi de son derece güzel süslenmiştir. Camilerde bulunan manzara ve diğer süslemeler güneşli bir günde insana mutluluk duygusunu aşılar. Arnavutluk'ta Tiran kadar güzellik ve neşe saçan başka bir şehir yoktur (13).”

Kaynaklar:

(*)Kristo Frasheri, Historia E Tiranës, Tırana 2004, page,181-201.

- 1) Hacı Ethem Bey Camiinin inşası ile ilgili olarak ilk araştırmayı Leon Bey ve Hasan Ceka yapmıştır. La mosquée de Ethem Bey. Albania cahiers d'archéologie d'histoire et d'art en albania et dans les balkans.(librarie Ernest Leroux. Paris 5 8 1935) ff.65-70 Ethem Bey Camii daha sonra başka eserlerde de incelenmiştir, böylece: Kr. Frasheri “Veshtrim mbi zhvillimin kulturor,arsimor dhe shoqëror ne tirane deri ne mesin e shek XIX. “Arsimi popullor”4, (1964) ff 56-85. daha sonra bu cami ile ilgili olarak yazılanlar: A.Meksi. Gj. Frasheri “Arkitektura dhe restaurimi i xhamise se haxhi Ethem Beut ne tirane” “Monumentet” tirane 1971,14.ff 125-144 Gj. Frasheri S. Dashi “ Dy varre monumentale ne qytetin e tiranes” “ mjeshterit dhe arkitektura popullore” tirane 1976, ff 170-173 A. meksi “Ndertimet e klerit myslyman ne Shqipëri” ne studime historike Tirane 1 (1980) Michael kiel “ Ottoman architecture in albania 1385-1912. Ne OIC research centre for islamic history, art and culture. İstanbul 1410-1990
- 2) A.Degrand.Souvenirs Vs. sayfa 183
- 3) J. G. Von Hahn
- 4) Bu kısa şiiri ve arnavutça tercümesini Zyber Bakiu vermiştir.

5) Hacı Ethem Bey ve Balkız'ın mezarının üzerinde bulunan metinler daha sonraki sayfalarda yer alacaktır. Bu M. Kiel'den alınmıştır. Sayfa 253.

6) Hacı Ethem Bey ve Balkız'ın mezarı üzerinde bulunan metnin Arnavutça tercümesi Haki Sharofi tarafından yapılmıştır. Michael Kiel'in yapmış olduğu İngilizce tercüme de yer vermektedir. “His Excellency the great Chief, Lord of good Deeds, Molla Beg/ has made a life-giving place of player by laying its foundations/ The munificence of that generous, glorious and noble commander/ revived this town with the construction of this convent/By the completion of this doma he has become dignified, still/ he has not succesful in completing the minaret but/ before he could complete and embellish (it) he set out to the Realm of Permanence/ May the Lord make his soul forever joyful and carefree in the gardens/ What an attractive and beautifying building announces that/in axhilarating place a grief allaying temple came into being/ Müznib (the sinner) has said the date of the founding of the mosque/This elegant mosque became a source of light for the eyes of the people of God”.

7) M. Kiel: sayfa 253 The benefactor the pious founder, the mine of kindness Monla Beg has with sincerity of purpose begun such a pious work/having completed the laying of the foundation and the building of

the cupola/he could however not decorate the outside and the inside/with prolongation of the lettee alif ı pronounced in God's name the bejewelled date of his demise/ the bird of his soul has soared up to the pleasure-ground of the gardens/praised be god with his knowledge and high dignity and illustriousness /now his noble son haji beg has taken his Monla Beg's place/he succeeded in finishing this mosque's minaret, its ornaments and the roof of its portico (so that now) the call to the Five (daily prayers) is (can be) sung out. /as chronogram for each of them/This wonderfully decorated mosque with a high cupola spirit enlivening anno 1208 /having like (another) aya Sofia made this city beautiful anno 1236.

8) Hacı Ethem Beyin mezarı üzerinde bulunan kitabe 1972 yılında “Perballimi” filmi çekimleri yapılırken Vlorë'ya götürüldü, fakat bir daha geri getirilmedi.

9) A. Degrand. s. 180.

10) M. Kiel s. 252.

11) A. Meksi. Gj. Frasheri “Arkitektura dhe restaurimi i xhamise se Haxhi Ethem Beut ne Tirane” Ne “Monumentet” 1977, sayfa 129.

12) E. Baglioni. tirana e dintorni. Albania- Guida d'Italia della consociazione turistica italiana. Milano 1940 sayfa 151.

13) A.Degrand, aynı sayfa 180.

12. Türk Dünyası Gençlik Günleri ve Kurultayı

12. Türk Dünyası Gençlik Günleri ve Kurultayı Türk Ocakları'nın ev sahipliğinde, Başbakanlık Tanıtma Fonu ve TİKA işbirliği ile 13-20 Kasım 2005 tarihleri arasında İstanbul'da yapıldı. 36 Türk devlet ve topluluğundan 41 kuruluşun delegeleriyle yapılan kurultay bir hafta sürdü.

Dışişleri Bakanı Abdullah Gül; TİKA Başkanı Hakan Fidan, Türk Ocakları Genel Başkanı Nuri Gürgür ve Türk Dünyası Araştırma Vakfı Başkanı Dr. Turan Yazgan'ın da katıldığı Kurultay'ın açılışında, Türk Dünyası'nda Ekonomik, Sosyal ve Kültürel İşbirliği Sempozyumu düzenlendi.

Dışişleri Bakanı Abdullah Gül Kurultay'ın açılışında yaptığı konuşmada Türk Dünyası'nda ortak bilinci geliştirmenin önemine değinerek, ülkeler arasındaki ekonomik işbirliğinin hem devletler hem de şirketler arası ilişkilerde önemli olduğunu söyledi. Dışişleri Bakanı Gül ayrıca, TİKA tarafından yürütülen Moğolistan'daki Orhun Anıtları Karayolu Projesi ile yine TİKA tarafından yapılmış geçen yıl tamamlanan Türkmenistan'daki Sultan Sancar Türbesi Restorasyonu'ndan söz ederek, Türk Cumhuriyetleri'nde yapılan

faaliyetlerin Türkiye tarafından Tanıtma Fonu ve TİKA aracılığıyla desteklendiğini anlattı.

12. Türk Dünyası Gençlik Günleri ve Kurultayı'nda, Dünya Türk Gençleri Birliği bünyesinde kurulmuş olan Türk Dünyası Ekoloji Birliği, Dünya Türk Gençleri Birliği Vakfı, Türk Dünyası Genç Yazarlar Birliği, Bengü Gazetesi, Türk Halkları Olimpiyat Komitesi ve DTGB Ekonomik İlişkiler Merkezi gibi alt birimleri toplantılar yaptılar.

Öte yandan Kurultay'ın sosyal programında delegeler için, kültürel ve tarihi zenginliklerle dolu İstanbul ve Bursa'da tarihi yerlere ve müzelere geziler düzenlendi.

Dünya Türk Gençleri Birliği...

1990'lı yıllarda SSCB'nin dağılmasının ardından bağımsızlıklarına kavuşan Türk Cumhuriyetleri'nde yaşayan ve toplam nüfusun neredeyse % 60'ını oluşturan gençlerin oluşturduğu teşkilatlar bir araya gelerek Dünya Türk Gençleri Birliği'ni (DTGB) kurmaya karar verdiler.

1992 yılının Şubat ayında Tataristan'ın başkenti Kazan şehrinde düzenlenen I. Türk Dünyası Gençlik Günleri ile çalışmalarına başladılar. Dünya Türk

Gençleri Birliği o zamandan günümüze dek bir çok kurultay, konferans vb organizasyona imzasını attı. DTGB 1990'lardan bu yana gençlik içindeki problemlere dikkat çekerek, kültür meselelerinden çevreye, insan haklarından demokratikleşmeye kadar pek çok sahada faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bugün Türklerin yaşadığı 36 ülkeden 41 kuruluşu üye ve gözlemci statüsünde bünyesinde barındıran DTGB, bu haliyle, uluslararası gençlik örgütlerinin en büyükleri arasında yer alıyor.

Türk Dünyası Sosyologları Kocaeli’de Biraraya Geldiler...

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nin TİKA ile ortaklaşa düzenlediği Türk Dünyası Sosyologları 1. Kurultayı 25-27 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirildi. Kurultaya Türkiye’nin yanı sıra Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Tacikistan’dan yaklaşık 80 sosyolog katıldı. Kurultay’a bir mesaj gönderen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, böyle bir etkinlik nedeniyle ülkemize gelen sosyologlara teşekkür edip, başarılar diledi.

Kurultayda “Küreselleşme ve Milli Sorunlar, Türk Dünyası ve Sosyoloji, Türk Dünyası ve Sosyal-Ekono-

mik Yapı Değişiklikleri” başlıklarında çeşitli konular ele alındı.

İstanbul ve Hacettepe üniversitelerinden akademik temsilcilerin de hazır bulunduğu kurultayda konuşan Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu, kurultayın amacını Türk Dünyası’nın içinde bulunduğu sorunlar ve koşulları akademik bir ortamda değerlendirmek olarak özetledi.

1. Türk Dünyası Sosyologları Kurultayı, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri arasında yıllardır yaşanan ortak dil kullanımına geçiş sürecini başlattı. Kurultayın sonuç bildirgesinde, Türk devletleri arasında ortak dil ve alfabe kullanımı için çalışma başlatılması karara bağlandı. Üç gün süren ve Türk dünyasının önde gelen akademisyenlerinin bir araya geldiği kurultayın sonuç bildirgesinde ayrıca, Türk Dünyası Sosyologlar Birliği Derneği kurulmasına da karar verildi. Merkezi İstanbul’da olacak dernek özellikle dilde birlik konusundaki çalışmaların öncülüğünü yapacak. Türk Dünyası Sosyologlar Kurultayı’nın ikincisi 2008 yılında Kazakistan’ın başkenti Astana’da yapılacak.

Uluslararası Türk Kültürü Kongresi

Başbakanlık Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı'nın dört yılda bir düzenlediği Uluslararası Türk Kültürü Kongresi'nin altıncısı Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer'in yüksek himayelerinde 21-26 Kasım 2005 tarihleri arasında Ankara'da düzenlendi.

46 ülkeden 353 katılımcının yer aldığı Kongrenin ana konusu; AB müzakere süreci çerçevesinde, Cumhuriyetimizin kurucusu Yüce Atatürk'ün "Türkiye Cumhuriyeti'nin Temeli Kültürdür" düşüncesinden yola çıkılarak "Türk Kültürünün Dünya Kültürlerine Etki ve Katkıları" olarak belirlendi.

Kongre'de birer konuşma yapan Birleşmiş Milletler Temsilcisi Tapio Kanninen ile UNESCO temsilcisi Dr. Hans d'Orville, Türk kültürünün dünya kültürü içinde özgün ve çok zengin bir sentez olduğunu, üç kıtada birçok ülkenin kültürünü etkilediğini ve dünyanın ortak kültürel mirasına önemli katkılarda bulunduğunu söylediler.

Türk kültürünün dünya kültürlerine etki ve katkılarının ilk kez derinliğine ele alındığı Kongre'de, dört gün boyunca beş ayrı salonda sunulan bildirilerde ileri sürülen görüşler ve yapılan tartışmalar çerçevesinde bir sonuç bildirgesi hazırlandı.

Türkoloji

Türkoloji, Tiran Üniversitesi'nin Gözde Bölümü Oldu

Tiran Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi bünyesinde bulunan Türkoloji Bölümü, 2005-2006 öğretim yılında bu zamana kadar yapılan tercihler içerisinde yaklaşık 250 öğrenci ile bir ilke imza atmanın gururunu yaşadı.

Her yıl yaklaşık 40 öğrencinin tercih ettiği Türkoloji bölümüne yüksek seviyede müracaat olması nedeniyle 2005-2006 öğretim yılında öğrenciler arasında başarı değerlendirmesi yapıldı. Bu değerlendirmenin sonucunda bu yıl birinci sınıfa 40 öğrenci kabul edildi.

TİKA tarafından projelendirilerek yapımı sağlanan Türkoloji Bölümü'ndeki iki sınıf ve öğretmen odası ile Türk Kültür Merkezi, üniversite yönetimi, öğrenciler ve bölümü ziyaret eden kişi ve kurumlar tarafından büyük beğeni kazanıyor.

Türkoloji Bölümü'nün adına yakışır hale getirilmesi amacıyla söz konusu yerlerin onarımı ile ilgili çalışmalar 2004-2005 öğrenim yılında tamamlanarak okul yetkililerine teslim edildi. Akademik kapsamlı çalışmalarla, var olan mevcut ilişkilerin ve işbirliği

ortamının geliştirilmesi amacıyla Başkanlığımız ile Tiran Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi Dekanlığı arasında 28 Eylül 2004 tarihinde bir işbirliği protokolü imzalanmıştı.

28 Eylül 2004 tarihinde Tiran Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi Türkoloji Bölümü ve TİKA tarafından kurulan Türk Kültür Merkezi'nin bulunduğu Türkoloji Bölümü'nün T.C. Tiran Büyükelçiliği ve TİKA tarafından desteklenmesi sonucunda üniversite ile olan ilişkiler en üst düzeye çıkmış ve bölümde okuyan öğrencilerin Türkiye'ye, Tiran Büyükelçiliğimize ve TİKA'ya karşı sevgi ve güvenlerinin arttığı tespit edilmiştir.

Tiran Üniversitesi Türkoloji Bölümü ile ilgili olarak bir protokol imzalanmasının ardından Başkanlığımızca yürütülen Türkoloji Projesi'ne dahil edilmesi ile Tiran Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi Türkoloji Bölümü ile işbirliğinin geliştirilmesi ve faaliyetlerinin daha verimli hale getirilmesi hedefleniyor.

Eğitim seviyesinin yükseltilmesi gayesi ile 2005-2006 öğretim yılında TİKA tarafından görevlendirilen Dr. Mustafa Balcı ve Dr. Yüksel Özgen, branş derslerine girerek bölümde eğitim alan toplam 158 öğrencinin yetiştirilmesinde büyük gayret göstermekte. Bölümde Arnavut öğretim elemanları ile birlikte toplam 7 öğretim üyesi eğitim veriyor.

Türkoloji bölümü hakkında öğretmenler ve öğrencilerle yaptığımız görüşmeler, bölümün başarısını bir kez daha ortaya koydu:

Dr. Yüksel Özgen
(Öğretim Üyesi): Türkoloji bölümüne olan yoğun ilgi derslerde de kendini hissettirmektedir. Arnavut öğrenciler Türkçe öğrenmek için yoğun çaba sarf etmektedirler.

Dr. Nezir Bata
(Öğretim Üyesi): Uzun zamandır bu bölümde öğretim üyesiyim. Bölümümüzün başarısı her sene daha da artmaktadır. Bölüme ilginin sürekli artışı öğretim üyesi olarak bizleri çok memnun etmektedir.

Dr. Mustafa Balcı
(Öğretim Üyesi): Yaklaşık bir yıldır derslere giriyorum. Öğrencilerin Türkçe öğrenme gayretinin yanı sıra Türk insanına olan sevgi ve saygılarını takdire şayan buluyorum.

Adriyatik Derjaj
(Asistan): Türkiye’de uzmanlık alanım ile ilgili olarak yüksek lisans yaptım. Edindiğim bilgi ve deneyimlerimi Arnavut öğrencilerinin yetişmesinde kullanma-ya hedeflemekteyim.

Antinela Delia
(Öğrenci): Türk insanını ve kültürünü çok merak ettiğim için bölümü seçtim. Türkçe’yi öğrendikçe Türk insanına ve kültürüne olan ilgim artıyor.

Zenepe Liçaj
(Öğrenci): Türkçe çok zengin bir dil. İlerde bu alanda yüksek lisans yaparak kendimi geliştirmeyi düşünüyorum.

Elona Selmanaj
(Öğrenci): Köklü bir tarihe sahip olan Türk milletinin dilini öğrenmek beni son derece memnun etmektedir. Bu bölümü seçtiğim için çok mutluyum.

Eda Minga
(Öğrenci): Türkçe öğrenerek bu kültürün derinliğini anlamaya çalışıyorum. Bu bölümü tercih ettiğim için çok mutluyum.

Fatos Dibra
(Öğrenci): Türkçe öğrenip Türk şirketlerinde çalışmak istiyorum. Okudukça Türkçe’nin çok zengin bir dil olduğunu gördüm.

Görüş

Kazakistan Turizm Birliği tarafından Kazakistan Program Koordinatörlüđümüze, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile TİKA'nın işbirliğinde 17-29 Ekim 2005 tarihleri arasında düzenlenen "Liderlik ve İşgücü Geliştirme Semineri"ne katılımlarına sağlanan imkan dolayısıyla, teşekkürlerini ve katılımcıların görüşlerini içeren bir mektup gönderildi.

Aşağıda sunduğumuz KTB ve KORB Direktörü Raşida Şaykenova imzalı mektup ile katılımcı görüşlerinin, TİKA Başkanlığı'nın 14 yıldır sürdürmekte olduğu teknik yardım ve işbirliği çalışmalarının, ülkelerin ilgili sektörlerindeki önemli etkilerinin yanı sıra insani boyutunu da göstermesi açısından önemli olduğunu düşünüyoruz.

KAGİR

KAZAKİSTAN OTEL VE RESTORANLAR BİRLİĞİ

Sayı: 103

Tarih: 09 Kasım 2005

TİKA Kazakistan Program Koordinatörlüğü

Kazakistan Otel ve Restorantlar Birliği (KORB), "Personel Eğitim Görevlisi" konulu seminere sağladığınız katılma imkanından dolayı teşekkürlerini sunmaktadır.

12 gün sürede katılımcılarımız Türkiye'deki turizm organizasyonu izlemiş ve turizmcilik eğitim sistemiyle tanışarak eğitim programında tecrübe alış verişinde bulundular. Katılımcılarımız, Seminerin teorik ve uygulama kısımlarında yer aldılar; hizmet seviyesini açık gösteren otellere düzenlenen gezilere katıldılar. Seminer yerel basın yayın organlarınca da tanıtıldı.

Eğitim programı optimal şekilde hazırlanmıştır. Ayrıca seminerin yüksek düzeydeki organizasyonunu, ev sahipliğini ve tarihsel yerleri içeren yoğun sosyal programını da vurgulamak isteriz.

KORB temsilcilerinin çoğu ülkemizin çeşitli bölgelerinden olduğundan, yapılan seminer gibi programlar gerekli ve faydalıdır.

KORB, yeni ve başarılı projeleri gerçekleştirmenizi dilemektedir.

Saygılarımla,

KTB ve KORB Direktörü Raşida ŞAYKENOVA

“Liderlik ve İşgücü Geliştirme Semineri” Katılımcı Görüşleri:

S. KUANIŞEV

Atırau Sanatoryum A.Ş. Genel Müdürü

Program olabilecek en iyi şekilde düzenlendi. Eğitim sürecinde tüm konular katılımcılara “düşünce alış-verişi” şeklinde öğretildi. Sonuçta seminer konuları, katılımcı bilgileriyle birleşerek uygulanabilecek kapsamlı bilgiler edinildi.

Türk tarafının eğitim yöntemini ayrıca vurgulamak isterim. Bilgiler kısaca ve kolay şekilde verildi ve katılımcılar kendi dillerinde notlar alabildiler. Böylece konular tamamen anlaşıldı.

Botagoz GABDULLİNA

Astana İnterotel A.Ş. Kadro Bölüm Müdürü

Ülkelerimiz için gerekli olan turizm ile otelcilik sektöründe işbirliği ve tecrübe paylaşımına katkı sağlayan bu seminere katılımımızı sağlayan TİKA ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na en içten teşekkürlerimi sunarım.

O. MINBAYEVA

Akmolaturist A.Ş. Kadro Bölüm Müdürü

Bu seminer personel yönetim politikasında bana netlik kazandırmış ve inisiyatif ile sorumluluğumu özendirmiştir. Türkiye’de gördüğüm modern eğitim yöntemlerini çok beğendim, Öğretmenler son derece profesyoneldi. Çok teşekkür eder başarılı projeler dilerim.

Svetlana TRESKOVA

Kazakistan Oteli Yemek Birimi Şefi

17 - 29 Ekim 2005 tarihlerinde Kemer’de düzenlenen seminere katılımımızı sağlayan TİKA ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na teşekkürlerimizi sunarız. Bu etkinlik Türkiye'nin turizm alanında başarılarını göstermiş, tecrübe paylaşımına imkan sağlamıştır. Seminer katılımcılar için uygulanabilir çok faydalı ve gerekli bilgiler içermiştir. Bu Kazakistan Cumhuriyeti'nin turizmine ve ülkelerimiz arasındaki işbirliğine büyük bir katkıdır. Katılımcıların hatıralarında- seminerin yüksek düzeyde organizasyonu, profesyonel hocalar, konforlu konaklama, ev sahipliği ve dikkat kalmıştır.

Malika AHMEDJANOVA

Jambıl Oteli Resepsyon Müdürü

Konulara aşina olmamıza rağmen bizde uygulamada dikkate alınmayan bir çok konu seminerde kolayca öğretildi. Bu bilgilerden işletmemize alınan yeni personel ile çalışmalarında yararlanacağım. Seminer çok yüksek bir seviyede gerçekleşmiştir. Organizatörler katılımcılara eğitim, konaklama ve aktif sosyal program dahil olmak üzere en iyi şartları sağladılar.

Ülkelerden Kısa Kısa...

Gürcistan.....

ABD Ticaret Odası Web Sayfasının Tanıtımını Yaptı

ABD Ticaret Odası Yatırım ve Vergi Sistemi Komitesi Gürcistan'da ilk güncelleşebilen İnternet yatırım rehberi web sayfasının tanıtımını yaptı. Tanıtıma ABD Tiflis Büyükelçisi John Taft da katıldı. Yabancı yatırımcı için gerekli sektör analizleri ve istatistik verileri olmak üzere, Gürcistan hakkında her türlü bilgiyi içeren web sayfasının amacı ülkeye yeni yatırımların çekilmesi olarak açıklandı.

İnternet sayfasında ayrıca, Gürcistan mevzuatı, öncelikli sektörler, özelleştirme süreçleri, mevcut vergi kanunları, gümrük rejimleri ve yabancı yatırımcılar yasal zemini hakkında bilgiler sürekli güncellenecek. (www.investmentguide.ge)
(Kvali Gazetesi, 29 Kasım 2005)

Kazakistan.....

Doğum Günün Kutlu Olsun Astana!

Kazakistan tarihinde Aralık ayının özel bir yeri var. 1991 yılının Aralık ayında Nursultan Nazarbayev ilk Cumhurbaşkanı seçildi. 14 yıl önce, 16 Aralık'ta Kazakistan bağımsızlığını ilan etti. 10 Aralık 1997'de Astana başkent oldu. Doğum günün kutlu olsun Atsana!
(Kazahstanskaya Pravda (Rusça), 10 Aralık 2005)

Değişerek Gelişen Ülkeler

Kazakça yayımlanan Egemen Kazakistan gazetesinin ilk sayfasında yer alan yazıda, Kazakistan Dışişleri Bakanı Kasımjomart Tokayev'in, Asya'nın 5 ülkesinin başarılı gelişmelerini borçlu oldukları liderleri anlatan "Asya'nın Çıkışı" isimli kitap ile ilgili yorumu yer aldı. Yorumun Türkiye'ye değinilen bölümünde, '...Türkiye, Singapur, Çin ve Melezya'nın başarılarının, bu ülkelerin Mustafa Kemal Atatürk, Li Kuan Yu, Den Syaopin ve Mahathir Muhammed gibi reformcu liderlerinin yetenekleri, basiretleri, siyasi başarıları ve cesaretleri sayesinde mümkün olduğu muhakak...' denildi.

(Egemen Kazakistan Gazetesi, 14 Aralık 2005)

Kırgızistan.....

Kırgızistan'da İşsizlik

Kırgızistan Göç ve İstihdam Devlet Komitesi verilerine göre, 1 Kasım 2005 tarihi itibarıyla kayıtlı iş arayan çalışabilir nüfusun sayısı 96,6 bin kişi olarak belirlendi. Resmî olarak kaydını yapan işsizlerin sayısı 64,1 bine ulaşarak, geçen yılın aynı dönemine kıyasla % 10,6 artış kaydetti (aktif nüfusun % 3,1'i). Kırgızistan'da Toplam kayıtlı işsizlerin % 9,6'sı üniversite eğitilmiş, % 21,5'i mesleki orta öğretim, % 57,9 temel orta eğitim ve % 11'i temel eğitim mezunu.

(Kabar Haber Ajansı, 23 Kasım 2005)

Ukrayna.....

Ukrayna, Washington Zirvesinde GDA Savunma Bakanlıkları Sürecine Katıldı

Ukrayna, 6 Aralık Salı günü Washington'da tamamlanan 10. toplantının sonunda Güneydoğu Avrupa (GDA) Savunma Bakanları (SEDM) sürecine dahil oldu. Ukrayna, tüm GDA üyelerini, İtalya'yı ve ABD'yi kapsayan bu girişimin 14. üyesi oldu. İki gün süren etkinliğin odak noktası güvenlik konularıydı. Toplantıda ABD Savunma Bakanı Donald Rumsfeld, muadillerine Bali, Beslan, Madrid ve Londra saldırılarından sonra terörle savaş için daha sıkı bir işbirliğine ihtiyaç olduğunu söyledi. Savunma bakanları, GDA birliklerinden 450 kişilik bir grubun önümüzdeki yıl Afganistan'da konuşlandırılmasına karar verdiler.

(www.setimes.com 07.12.2005)

Makedonya.....

Balkanların Enerji Sektörü Tek Merkezden Yönetilecek

2002 yılında Atina'da Güneydoğu Avrupa Bölgesi Elektrik Pazarı konulu Mutabakat Muhtırası'nın (MOU) imzalanmasıyla başlayan süreç bir yıl sonra Atina MOU'suyla pekiştirildi. Anlaşmayı imzalayan Güneydoğu Avrupa ülkelerine yapılan yardımların artacağı, elektrik ve doğalgaz pazarlarının serbest olacağı da ümit ediliyor. Makedonya Parlamentosu 2003 yılının Haziran ayında bağımsız bir organ olan Enerji Sektörünü Düzenleme Komisyonu'nu kurmuş bulunuyor. Bu kurum, enerji politikalarının hazırlanması ve uygulanması konusunda Makedonya Hükümeti'ne profesyonel teknik destek verecek.

(Zaman, Aralık 2005)

Moğolistan.....

Dörgön Su Santrali Önümüzdeki Yıl Kullanıma Verilecek

Moğolistan Cumhurbaşkanı Enhbayar, Çin gezisi sırasında Moğolistan ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında enerji alanında işbirliğini öngören protokolü imzaladı. Protokol Moğolistan'daki kömür ocaklarını Çin Halk Cumhuriyeti ile beraber işletmek, Çin'e yapılacak kömür ihracatını artırmak, dumansız kömür üretmek gibi konuların yanı sıra enerji alanında iki ülke arasında işbirliğini yürütecek bakanlıklar komisyonu kurulmasını da içeriyor. Moğolistan Cumhurbaşkanı'nın Çin'e yaptığı gezi sırasında Yakıt ve Enerji Bakanı Oçirhüü Shanhay da SFECO grubu yönetmenleriyle görüştü. Bu grup Dörgön Su Santralini 2007 yılında hizmete sunmak için çalışmalarını başlatmış bulunuyor.

(Zuuni Medee, 10.12.05)

Özbekistan.....

Asya Kalkınma Bankası Başkanı'nın Özbekistan Ziyareti...

Cumhurbaşkanı İslam Karimov temaslarda bulunmak üzere Taşkent'e gelen Asya Kalkınma Bankası Başkanı Haruhiko Kuroda'yı kabul ederek bir süre görüştü. Özbekistan ile Asya Kalkınma Bankası arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi ve yeni ortak projelerin hazırlanması konularının ele alındığı bildirilen görüşmede, Asya Kalkınma Bankası ile ulaştırma altyapısının geliştirilmesi, kentlerde içme suyu sisteminin modernize edilmesi, küçük ölçekli özel işletmelerin teşvik edilmesi, tarım ve eğitim alanlarına yönelik 17 ayrı projenin hayata geçirilmesi amacıyla 140 milyon dolarlık kaynak tahsis edildiği bildirildi.

(Özbek Basını, Kasım 2005)

Türkmenistan.....

Sınırdaki Barış ve Güvenlik İçin İşbirliği

Türkmenistan ile Amerika Birleşik Devletleri arasında devlet sınırını koruma alanında ve Türkmenistan'ın sınırlarının korunması ile ilgili faaliyetlerin kalitesini yükseltmeye yönelik bir gelişme daha yaşandı. Amerika Birleşik Devletleri İhracat Denetim ve Sınır Güvenliği programı çerçevesinde ABD Aşkabat Büyükelçiliği, Türkmenistan Sınır Koruma Kuvvetleri Komutanlığına Rus yapımı UAZ tipi oto araçlar, telsiz ve diğer cihazlarından oluşan askeri malzeme hibe etti. ABD tarafından Sınır Koruma Kuvvetlerine sağlanan askeri yardımın toplam bedeli 838 bin dolar olarak belirlendi.

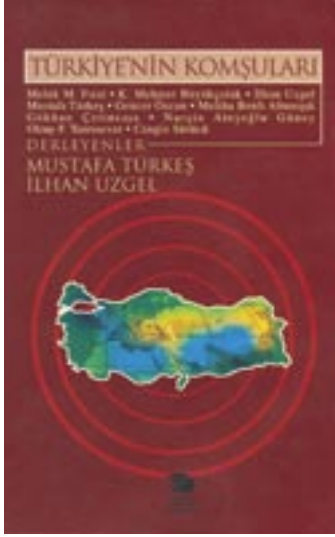
Amerika Birleşik Devletleri tarafından uygulanmakta olan program dünyada kitle imha silahlarının hazırlanması ve kullanılmasını önlemek amacıyla yürütülüyor. Bu proje ile ABD, kitle imha silahları ve uyuşturucu kaçakçılığını önlemek üzere çeşitli devletlere askeri malzeme yardımını sağlamakta ve hibe etmekte. Bu alanda Türkmenistan ile Amerika Birleşik Devletleri arasında işbirliğini sürdürmek amacıyla ABD tarafı Türkmenistan Sınır Koruma Kuvvetleri Komutanlığı ve Gümrük Genel Müdürlüğü çalışanları için eğitim kursları düzenleyecek.

(Türkmenistan Gazetesi, 23 Kasım 2005)

Kitap Tanıtımı

Türkiye'nin Komşuları

Derleyenler: Mustafa TÜRKES - İlhan UZGEL, İmge Kitabevi Yayınları, 2002; 476 s.

Türkiye'nin çevresinde büyük değişikliklerin meydana geldiği doksanlı yıllarda, uluslararası sistemin yapısında da yeni oluşumlar ortaya çıktı. Doğu bloğu dağılırken Türkiye'nin eski komşusu SSCB'nin yerini yeni komşuları aldı. Bazı eski komşular da kurulan yeni rejimler altında ilişkilerini yeniden tanımlamak zorunda kaldı. Genel olarak bakıldığında Türkiye'nin ortasında yer aldığı Balkanlar, Orta Doğu ve Kafkasya ile Orta Asya'da doksanlı yıllardan bu yana büyük değişimler yaşandı. Soğuk Savaş sonrası dönemde Türkiye'nin dış politikasında olduğu gibi, Türkiye'nin komşularının dış politikalarında da çok yönlülük kendini hissettirmeye başladı.

Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümlerinden akademisyenlerin katılımıyla 27 Kasım 1998 tarihinde "Doksanlı Yıllarda Türkiye'nin Komşularının Dış Politikaları" konulu bir akademik toplantı yapıldı ve kitaba esas teşkil eden konular tartışıldı. Daha sonra sağlanan ek katılımlarla kitap "Türkiye'nin Komşuları" adı ile basıldı.

90'lı yıllardan bu yana oluşan yeni koşullar altında Türkiye'yi çevreleyen politikaların yanı sıra Türk dış politikasını da anlayabilmek için her biri alanında uzman akademisyenler tarafından analiz edilen komşu ülkelerin dış politikalarını "Türkiye'nin Komşuları"nda okumak son derece faydalı olacaktır.

Balkanlar, Orta Doğu ile Rusya, Kafkasya ve Orta Asya'nın üç ayrı bölüm halinde ele alındığı kitap bir anlamda, Türk dış politikasının bölgesel bağlamını ortaya koymaktadır.

TİKA Program Koordinasyon Ofisleri

AFGANİSTAN:	Karte-i 4 Main Street, Behing of 3th No Polis Station House No: 359 Kabul/AFGHANISTAN Tel: 00 93 79 83 86 45 - 00 93 79 18 82 46	MAKEDONYA:	Ul. Salvador Alyende Center br. 13, Skopye / MACEDONIA Tel: 00 389 231 799 84 Faks: 00 389 231 769 98
ARNAVUTLUK:	Rruga Dervish Hima No:41 Tirana/ ALBANIA Tel: 00 355 4 250 168 - Faks: 00 355 4 250 168	MOĞOLİSTAN:	Sukhbaatar Square 1, Bodi Tower 6. Floor, Room 601 Ulaanbaatar/ MONGOLIA Tel: 00 976 11 31 05 14- 00 976 11 32 12 78 Faks: 00 976 11 32 76 68
AZERBAJCAN:	Hagani Küçesi No: 31/24 Bakı/AZERBAJAN Tel: 00 99 412 493 10 24 - 00 99 412 493 64 24 Faks: 00 99 412 493 64 24	MOLDOVA:	Str. Sfatul Tarii 26/1 mun. Chişinau, MD-2012 REPUBLICA MOLDOVA Tel: 00 373 22 22 35 54 - 00 373 22 29 24 65 Faks: 00 373 22 22 33 04
BOSNA-HERSEK:	Borak 45, 71000 Sarajevo/ BOSNIA - HERZEGOVINA Tel: 00 387 33 655 289 - Faks: 00 387 33 655 289	ÖZBEKİSTAN:	Amir Timur Ko'chasi 107/B International Business Center 4C-06&07 700084 Tashkent/ UZBEKISTAN Tel: 00 998 71 1385969, 1385970, 1385972 Faks: 00 998 71 1385971
ETYOPIYA:	Bole Kifle Ketema Kebele 03, No:625 Addis Ababa/ ETHIOPIA Tel: 00251 11 662 67 50 - 00251 11 662 67 51 Faks: 00251 11 662 67 52	TACİKİSTAN:	Telman Street 1. Entry No: 10 Dushanbe/ TAJIKISTAN Tel: 00 992 372 21 90 41 - 00 99 2372 23 40 45 Faks: 00 992 372 51 01 22
FİLİSTİN:	Türkish Consulate, 87 Nablus Road Sheikh Jarrah, Jerusalem, PALASTINE Tel - Faks: 00 972 2 540 0208	TÜRKMENİSTAN:	Hıdır Deryaev Köçesi No: 98 Aşgabat /TURKMENISTAN, Tel / Fax: 00 99 312 34 20 30
GÜRCİSTAN:	zeinab bocvaZis q. No:6, 0108 Tbilisi saqarTvelo / GEORGIA Tel: 00 995 32 99 84 16 - 00 995 98 37 35 Faks: 00 995 32 98 54 30	UKRAYNA:	M. Simferopol, vul. Sevastopolskaya, b. 30/2-9,2 poverh Kirim / UKRAINE Tel: 00 38 0652 25 53 56 - 00 38 0652 25 63 54 Faks: 00 38 0652 61 00 40
KAZAKİSTAN:	Abılay Han Dangılı, 34 (Mametova Köşesi) 305-306 Almaty, KAZAKHSTAN Tel: 00 73 272 79 54 22 - 78 04 12 Faks: 00 73 272 506656		
KIRGIZİSTAN:	Abdumomunov Köçösü, No:193 Bishkek/KYRGHYZSTAN Tel: 00 996 312 66 26 49 - 00 996 312 66 13 57 Faks: 00 996 312 66 03 82		
KOSOVA:	Rrasat E Koshares 00400 Rajoni Nr. 001 Prizren/ KOSOVA Tel: 00 381 29 41 447 - Faks: 00 381 29 41 519		

Ülke	Para birimi	1\$	Ülke	Para birimi	1\$	Ülke	Para birimi	1\$	Ülke	Para birimi	1\$
Afganistan	: Afgani	42.9997	Etyopya	: Birr	8.7257	Kosova	: Euro	0.814556	Romanya	: New Lei	2.98115
Arnavutluk	: Lek	102.232	Filistin	: YİŞ	4.61299	Makedonya	: Denar	51.55	Rusya	: Ruble	28.005
Azerbaycan	: Manat	4,606.5	Gürcistan	: Lari	1.8017	Moğolistan	: Tughrik	1,229	Tacikistan	: Somoni	2.785
Bosna Hersek	: KM	1.59277	Kazakistan	: Tenge	132.64	Moldova	: Lei	12.85	Türkmenistan	: Manat	5.2
Bulgaristan	: Leva	1.59295	Kırgızistan	: Som	41.315	Özbekistan	: Som	1,129.36	Ukrayna	: Grivna	5.0625